
Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2021:1

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2022–2024**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024, samt motioner i anknytning till skrivelsen.

Ekonomiutskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram för 2022 och planeringsramar för 2023–2024. Vidare ställer sig utskottet bakom kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning men vill att kyrkostyrelsen ska beakta utskottets överväganden i detta betänkande.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2021:29 Svenska kyrkans arbete med asylsökande eftersom utskottet anser att kyrkans diakonala arbete för människor i utsatta situationer är en del av den kristna trons innersta kärna. Utskottet anser att de insatser som görs ska kvarstå och inte avvecklas så som motionärerna föreslår.

Motion 2021:32 Kyrkostyrelsens färdplan för digitalisering och samverkan och motion 2021:34 Förändring av kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering lyfter båda områden som antingen redan stämmer överens med kyrkostyrelsens planer eller så är inte området föremål för beslut i detta kyrkomöte. Utskottet finner motion 2021:34, punkt 3 intressant eftersom utskottet anser det värdefullt att få belyst och säkerställt att den gemensamma avgiften inte finansierar begravningsverksamhetens andel av de kostnader som avgiften avser att täcka och föreslår därför att kyrkomötet bifaller motion 2021:34 punkt 3.

Utskottet menar att Act Svenska kyrkan behöver ytterligare medel för att möta den nöd som pandemin orsakat i världen, samtidigt som det funnits svårigheter en längre tid i insamlingsverksamheten med anledning av restriktionerna i pandemin. Även Svenska kyrkan i utlandet har haft svårigheter under pandemin och utskottet bedömer, trots att kyrkostyrelsen under pandemin har anslagit ekonomiska medel till såväl det internationella arbetet som till verksamheten i utlandskyrkan, att det behövs en överbrygning till kommande år. Utskottet föreslår kyrkomötet därför att bifalla både motion 2021:50 och motion 2021:72.

Eftersom avkastningen på den nationella nivåns kapital har en avgörande betydelse för exempelvis kyrkunderhållsbidraget och för att täcka underskottet i utjämnings-systemet samt för att möjliggöra strategiska insatser i Svenska kyrkans verksamhet, föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2021:93. Utskottet anser dessutom att det är angeläget att ha en buffert för att säkra stöd till församlingar och pastorat i tider av nya förutsättningar och behov.

Till betänkandet finns tre reservationer, ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	4
Skrivelsens förslag	4
Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1, Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024	4
Motionernas förslag	4
Motion 2021:29 av Petter Nilsson m.fl., Svenska kyrkans arbete med asylsökande	4
Motion 2021:32 av Ellionor Moberg m.fl., Kyrkostyrelsens färdplan för digitalisering och samverkan	4
Motion 2021:34 av Anders Brunnstedt m.fl., Förändring av kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering	5
Motion 2021:50 av Mats Ludvigsson och Jesper Eneroth, Stöd till Act Svenska kyrkan	5
Motion 2021:72 av Anette Nordgren m.fl., Stöd till utlandsverksamheten	5
Motion 2021:93 av Bengt Kjellgren m.fl., Extra anslag till församlingar och pastorat.....	5
Yttrande från läronämnden	5
Yttrande från andra utskott	6
Bakgrund	6
Skrivelsen.....	6
Motionerna.....	7
Utskottets överväganden	13
Verksamhetens inriktning	13
Kostnadsram 2022	15
Planeringsram 2023	16
Planeringsram 2024	16
Mål för storleken på den nationella nivåns kapital	16
Motion 2021:29 Svenska kyrkans arbete med asylsökande.....	16
Motion 2021:32 Kyrkostyrelsens färdplan för digitalisering och samverkan.....	17
Motion 2021:34 Förändring av kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering	17
Motion 2021:50 Stöd till Act Svenska kyrkan.....	17
Motion 2021:72 Stöd till utlandsverksamheten	18
Motion 2021:93 Extra anslag till församlingar och pastorat.....	18
Reservationer, särskilt yttrande och särskild mening.....	19
Bilaga 1: Läronämndens yttrande 2021:5y	21
Bilaga 2: Förvaltareutskottets yttrande 2021:1y	23

Bilaga 3: Kyrkolivsutskottets yttrande 2021:1y	25	E 2021:1
Bilaga 4: Organisationsutskottets yttrande 2021:1y	26	
Bilaga 5: Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2021:1	27	
Bilaga 6: Ekumenikutskottets yttrande 2021:1y	29	

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån, med beaktande av utskottets överväganden i detta betänkande,
2. fastställa kostnadsram för 2022 till 3 303 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2023 till 3 274 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2024 till 3 236 miljoner kronor,
5. mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara 10 miljarder kronor vid utgången av år 2021,
6. avslå motion 2021:29,
7. motion 2021:32 punkt 1 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört,
8. avslå motion 2021:32 punkt 2,
9. motion 2021:32 punkt 3 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört,
10. motion 2021:32 punkt 4 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört,
11. avslå motion 2021:34 punkt 1,
12. avslå motion 2021:34 punkt 2,
13. bifalla motion 2021:34 punkt 3,
14. motion 2021:34 punkt 4 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört,
15. motion 2021:34 punkt 5 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört,
16. utöver kostnadsram för 2022 och planeringsram för 2023 bifalla motion 2021:50,
17. utöver kostnadsram för 2022 och planeringsram för 2023 bifalla motion 2021:72,
18. avslå motion 2021:93 punkt 1,
19. avslå motion 2021:93 punkt 2.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1, Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa kostnadsram för 2022 till 3 303 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2023 till 3 274 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2024 till 3 236 miljoner kronor,
5. mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara 10 miljarder kronor vid utgången av år 2021.

Motionernas förslag

Motion 2021:29 av Petter Nilsson m.fl., Svenska kyrkans arbete med asylsökande

Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkans nationella nivå ska avveckla kostnader för asylaktivism.

Motion 2021:32 av Ellionor Moberg m.fl., Kyrkostyrelsens färdplan för digitalisering och samverkan

Kyrkomötet beslutar att

1. ställa sig bakom kyrkostyrelsens förslag till inriktning som presenteras i färdplan för samverkan och digitalisering när det gäller digitalisering, gemensam it-plattform och nätverksbyggande för samverkan och säkerhet,

2. satsningen och anslutningen ska rymmas inom den sjuöringsavgift som idag betalas till nationell nivå och dess nuvarande ekonomiska ramar,
3. varje församling och pastorat beslutar om de vill ansluta till gemensamt lönecentrum eller inte,
4. de som väljer att ansluta sig till lönecentret betalar för tjänsten utifrån den volym lönehanteringsärenden man lämnar över till lönecentrat att hantera.

Motion 2021:34 av Anders Brunnstedt m.fl., Förändring av kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering

Kyrkomötet beslutar att

1. anslutningen till Svenska kyrkans digitala infrastruktur ska vara obligatorisk för församlingar och pastorat,
2. anslutningen till Svenska kyrkans digitala infrastruktur för församlingar och pastorat finansieras inom ramen för den nuvarande gemensamma avgiften för nationell nivå, den s.k. sjuöringen,
3. uppdra till kyrkostyrelsen att klarlägga hur begravningsverksamheten kan ta sin del av kostnaderna för anslutning av Svenska kyrkans digitala infrastruktur.
4. anslutningen till Svenska kyrkans lönecenter ska vara frivillig för församlingar och pastorat,
5. de församlingar och pastorat som ansluter sig till Svenska kyrkans lönecenter betalar volymbaserade avgifter för de tjänster de utnyttjar.

Motion 2021:50 av Mats Ludvigsson och Jesper Eneroth, Stöd till Act Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i budgeten för 2022 samt i planen för 2023 tillföra Act Svenska kyrkan sammanlagt 40 miljoner kronor, för att kompensera intäktsbortfallet i insamlingsverksamheten till följd av pandemin 2020–2021.

Motion 2021:72 av Anette Nordgren m.fl., Stöd till utlandsverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i budgeten för 2022 samt i planen för 2023 tillföra Svenska kyrkan i utlandet sammanlagt 15 miljoner kronor för att kompensera intäktsbortfallet till följd av pandemin 2020–2021.

Motion 2021:93 av Bengt Kjellgren m.fl., Extra anslag till församlingar och pastorat

Kyrkomötet beslutar att

1. under år 2022 utbetalas från nationell nivå (eget kapital) direkt till församlingarna/pastoraten 500 miljoner kronor. Utbetalningen ska ske proportionellt efter antalet kyrkotillhöriga i respektive enhet den 31 december 2021.
2. uppdra till kyrkostyrelsen att fastställa hur stor del av det extra anslaget om 500 miljoner kronor som ska tilldelas utlandsförsamlingarna.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:29 i Ln 2021:5y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har inbjudit samtliga utskott att yttra sig över kyrkostyrelsens skrivelse inom deras respektive sakområden. Yttranden har lämnats av förvaltar- skapsutskottet i F 2021:1y, *bilaga 2*, kyrkolivsutskottet i Kl 2021:1y, *bilaga 3*, organisationsutskottet i O 2021:1y, *bilaga 4* samt samhälls- och kulturutskottet i SK 2021:1y, *bilaga 5*. Därtill har ekumenikutskottet yttrat sig över motionerna 2021:50 och 2021:72 i Eu 2021:1y, *bilaga 6*.

Som en del av ekonomiutskottets beredning har utskottet tagit del av nämnda yttranden från andra utskott.

Bakgrund

Skrivelsen

Enligt 51 kap. 4–5 §§ kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen varje år upprätta en budget för kommande år, som fastställs av kyrkomötet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten där intäkter, kostnader och finansiering framgår samt planeringsramar presenteras för nästkommande två år.

Skrivelsens uppställning och innehåll

Kyrkostyrelsen har i sin verksamhetsplanering utgått från den nationella nivåns uppdrag enligt kyrkoordningen och de övergripande målbilder och budgetramar kyrkomötet tidigare fastställt och beskriver i denna skrivelse verksamhetsinriktningen och större strategiska insatser under budgetperioden.

Det finns fyra bilagor till skrivelsen som bidrar till fördjupning och ökad förståelse för kyrkostyrelsens vägval. Det är Det gemensamma kapitalet – dess betydelse historiskt, idag och i framtiden (bilaga 1), Utjämningsystemet och dess finansiering (bilaga 2), Färdplan för samverkan och digitalisering (bilaga 3) samt Omvärldsbeskrivning (bilaga 4).

Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

Kyrkans uppdrag är att räcka evangelium i ord och handling. Kyrkostyrelsens skrivelse präglas av att det är hög tid för omställning i Svenska kyrkan och för den nationella nivån. Barnen lyfts fram som viktiga här och nu och som vuxna i framtidens kyrka, en kyrka som kyrkomötet och kyrkostyrelsen påverkar genom sina ställningstaganden idag, genom ökad samverkan inom Svenska kyrkan samt samverkan med andra kyrkor och organisationer.

Kyrkostyrelsen eftersträvar ett mer hållbart samhälle såväl andligt och existentiellt som ekonomiskt, ekologiskt och socialt och dessa hållbarhetsdimensioner integreras i verksamheten när den planeras, genomförs och följs upp.

Den långsiktiga prognosen över hur ekonomin i framtiden kommer att utvecklas i Svenska kyrkan är tydlig och alarmerande. Utifrån den anser kyrkostyrelsen att det är angeläget att arbetet för en ansvarsfull kostnadsanpassning prioriteras på samtliga nivåer, så att församlingarnas resurser i första hand används till att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Minskade ekonomiska resurser i Svenska kyrkan gör att många församlingar kommer att behöva göra stora omställningar de närmaste åren, även flera stift samt den nationella nivån. Proportionerna i många församlingars sammanlagda utgifter har förskjutits så att fastighets- och administrativa kostnader tar en allt större del av försam-

lingarnas budget. Det finns församlingar som kommer att klara verksamheten ekonomiskt bra under flera år, men många församlingar tvingas redan nu att minska sin personal eller göra andra nedskärningar som påverkar arbetet med den grundläggande uppgiften. Kyrkostyrelsen menar att situationen kräver en långsiktig omställning i hela Svenska kyrkan, så att intäkterna från Svenska kyrkans medlemmar förvaltas väl genom att Svenska kyrkan i sin helhet prioriterar och utvecklar nya arbetsformer. Kyrkostyrelsen ser som sitt uppdrag att med skärpt allvar vidta påskyndade ansvarsfulla åtgärder i samarbete med stiftet för vidgad samverkan och kostnadsminskningar.

Kyrkostyrelsen gör bedömningen att målet för storleken på den nationella nivåns kapital behöver vara 10 miljarder kronor vid utgången av år 2021. Skälen till detta är att kapitalavkastningen ska kunna användas till stöd för församlingarna och vara en beredskap för oförutsedda händelser, vilket redovisas i bilaga 1. Parallellt görs regelbunden översyn och effektiviseringar på den nationella nivån. För att renodla uppgifterna för den nationella nivån har det i samarbete med stiftet påbörjats ett arbete för att den nationella nivån, trots sänkt kostnadsnivå, ska kunna fortsätta att vara en stödjande och sammanhållande kraft för hela trossamfundet.

Av dessa anledningar föreslår kyrkostyrelsen att kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på den nationell nivå, fastställa kostnadsramen för 2022, medge planeringsramarna för 2023 och 2024 enligt förslaget i skrivelsen samt beslutar att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara 10 miljarder kronor vid utgången av år 2021.

Motionerna

Svenska kyrkans arbete med asylsökande

Arbetet med nyanlända och asylsökande har de senaste åren till stor del finansierats genom särskilda satsningar beslutade av kyrkomötet. Under 2016 avsattes 75 miljoner kronor och under de följande åren, fram till 2019, avsattes ytterligare 60 miljoner kronor per år. Medlen har främst kommit församlingar och stift till del. Fördelningen av medlen har baserats på andelen asylsökande och flyktingar i respektive stift.

Enligt tidigare beslut skulle 2019 vara sista året för denna satsning. Vid kyrkomötet 2019 fattades dock beslut om att bevilja ytterligare 25 miljoner kronor under 2020 i syfte att uppnå en mjukare utfasning av stödet. Bedömningen var att behovet av stöd till arbetet med flyktingar och nyanlända kvarstod och att gå från 60 miljoner kronor till noll kronor skulle vara en alltför tvär förändring. Satsningen har därefter avslutats och inga nya medel anslogs för 2021.

Församlingarna har använt medlen främst i en bredd av diakonala insatser. Vanligt förekommande har varit språkkaféer, samhällsinformation, rådgivning, samtalsgrupper, och fysiska aktiviteter till stöd för en meningsfull tillvaro. Kulturverksamheter, utflykter och studiebesök är också vanliga aktiviteter, liksom läxhjälp och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar. Även undervisning i kristen tro för konvertiter förekommer. Medlen har även använts till personalresurser av olika slag för att möjliggöra församlingarnas verksamhet.

Medlen har generellt kännetecknats av flexibilitet och behovsstyrning, vilket varit viktigt då verksamheten förändrats över tid. De senaste två tre åren har arbetet gått in i en ny fas och församlingarna ser nu ett ökat fokus på stöd till människor som står inför ett återvändande och hemlöshet, men också integration och arbetsmarknadsinsatser.

Medlen har även använts som resursförstärkning på stiftsnivå. Flera stift har anställt coacher och tjänstemän som arbetat med att på olika sätt stödja församlingarna

i deras arbete genom rådgivning, handledning, nätverksträffar, fortbildning och andra kapacitetshöjande insatser.

Medlen har haft stor betydelse för Svenska kyrkans arbete med asyl- och migrationsfrågor de senaste åren. Engagemanget för asylsökande och nyanlända har varit, och är fortfarande, stort i många församlingar. Mycket av arbetet med asylsökande och nyanlända sker inom planerad verksamhet, men med kyrkomötets tillskjutna medel har församlingarnas ambitioner kunnat höjas och fler församlingar har kunnat vara aktiva.

Medlen har bidragit till att många asylsökandes och nyanländas vardag berikats och blivit enklare tack vare aktiviteter, kontakter med svenskar och olika former av stöd. Den språkundervisning, samhällsinformation och rådgivning som bedrivits har gett bättre förutsättningar att förstå det svenska samhället och bidragit till att stärka egenmakten hos asylsökande och nyanlända. Utsattheten i gruppen är stor och många vänder sig därför till Svenska kyrkans församlingar för hjälp med även basala behov.

Arbetet har utvecklat församlingarnas diakonala profil i mötet med nya ideellt engagerade som vill bidra och med de som redan funnit en plats i församlingarnas verksamhet.

Medlen har även möjliggjort andra typer av satsningar inom området. Som exempel kan nämnas att nätverket Ett annat centrum, som består av landsbygds- och småstadsförsamlingar engagerade i arbetet med asylsökande och nyanlända, har fått del av medlen. Ett annat exempel är ett projekt tillsammans med Röda korset, som haft som syfte att förbättra kunskapen hos både medarbetare och ideella som möter och ger stöd till personer som fått avslag på sin asylansökan och står inför beslutet om att återvända.

Utöver stöd till stift och församlingar har medel avsatts till att utveckla och stärka Act Svenska kyrkans arbete med flyktingar. Medlen har i huvudsak använts till prioriterade humanitära insatser i akuta flyktingkriser, främst i östra Afrika och i Mellanöstern. Medlen har även använts till förstärkning av mer långsiktigt stöd till arbete med flyktingar och internflyktingar.

Idag ligger kyrkostyrelsens fokus på att i dialog med myndigheter och beslutsfattare bidra till en rättssäker och konventionsenlig asylprocess, omvärldsbevakning och underlättande av erfarenhetsutbyte och metoder församlingar och stift emellan. Svenska kyrkan är en av huvudmännen i Asylrättscentrum som bland annat fungerar som ett kunskapscentrum och ger juridisk rådgivning till asylsökande och deras kontaktpersoner.

Regeringen beslöt 2018 att under en treårsperiod avsätta medel för att stärka ideella organisationers insatser mot hemlöshet bland unga vuxna. Målgruppen för satsningen har varit unga vuxna som kommit till Sverige som ensamkommande barn och som nu fyllt 18 år och som befinner sig i en utsatt situation. Svenska kyrkan har under åren 2018–2020 tilldelats 5 miljoner kronor per år för dessa insatser som fördelats till stift och församlingar. Cirka 100 församlingar har fått del av medlen årligen. Medlen har främst använts till boendelösningar såsom ideella fadderhem samt psykosociala insatser eller annat diakonalt stöd för att motverka psykisk ohälsa och hemlöshet.

Kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering

Avsikten med Svenska kyrkans samverkan och digitalisering är kvalitetssäkring, kostnadseffektivitet samt ett långsiktigt hållbart kyrkoliv i hela landet.

I bilaga 3 beskrivs kyrkostyrelsens långsiktiga strategi för digitalisering och samverkan. Likaså finns den färdplan för samverkan och digitalisering som kyrkomötet

förra året uppdrog till kyrkostyrelsen att presentera till årets kyrkomöte. Färdplanen upprättades efter genomförd kartläggning i församlingar och pastorat i samarbete med stiftet och på basis av resultat och insikter i kontakt med landets församlingar och pastorat. Det som presenteras i kyrkostyrelsens färdplan går i linje med kyrkomötets tidigare fastställda inriktning för verksamheten.

Färdplanen innehåller överväganden avseende tidsplan samt investerings- och finansieringsplan för det fortsatta införandet av it-lösningar och administrativa system. Grundhållningen för fördelning av driftskostnader av gemensamma system, exempelvis Kyrkobokföringen, Kollekt- och betalsystemet, Fastighetsregistret och Kyrksam är att de täcks av gemensamma medel, medan drift av valbara system idag bekostas av användaren.

Investeringskostnaderna ryms inom beslutade ramar och finansieras av avkastningen från det gemensamma kapitalet. Exempelvis beslutade kyrkomötet 2019 om att ett gemensamt lönecenter för hela Svenska kyrkan skulle etableras till den 1 januari 2022 och ett etablerings- och uppbyggnadsarbete pågår sedan dess. Svenska kyrkans löneservice invigdes formellt i Uddevalla i maj 2021. De församlingar som väljer att ansluta sig till Svenska kyrkans löneservice betalar för tjänsten utifrån den volym av lönespecifikationer som hanteras. För varje enhet som ansluter till Svenska kyrkans löneservice desto mer ekonomiskt fördelaktigt blir det för hela Svenska kyrkan. Inriktningen är att tjänsten vid 80 procents anslutning eller senast 2030 finansieras av den gemensamma avgiften.

Kyrkostyrelsen förutsätter att övrig samverkan och digitalisering och dess driftskostnader som beskrivs i färdplanen finansieras av den gemensamma avgiften för nationell nivå från och med 2025, men beslut om avgiftens storlek ska inte fattas i årets kyrkomöte. Kyrkostyrelsen avser att återkomma till kyrkomötet i frågor som rör finansiering och kyrkoordningsändring.

Begravningsverksamheten

I begravningslagen framgår att den som är folkbokförd i Sverige ska betala en avgift för begravningsverksamheten, den så kallade begravningsavgiften. Vidare framgår i lagen att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, på grundval av huvudmännens beräknade kostnader meddelar föreskrifter om den avgiftssats enligt vilken begravningsavgift ska betalas. I de fall en kommun är huvudman fastställer kommunen dock alltid avgiftssatsen.

Avgiftssatsen ska grundas på en särredovisning av verksamhetens intäkter och kostnader och bestäms närmare på grundval av den sammanlagda beskattningsbara inkomsten för den avgiftsskyldige. Det är Kammarkollegiet som enligt förordningen om begravningsavgift varje år fastställer begravningsavgiftssatsen efter det att Svenska kyrkan har underrättat Kammarkollegiet om respektive huvudmans beräkningar avseende begravningsverksamheten under det följande beskattningsåret.

Svenska kyrkan tog fram en modell för särredovisning av begravningsverksamhetens kostnader och intäkter i samband med relationsändringen med staten år 2000. De kostnader som inte i sin helhet går att påföra begravningsverksamheten, såsom exempelvis administrativa kostnader, fördelas ut enligt fastställda principer på bland annat begravningsverksamheten.

Principer och beskrivning av intäkter och kostnader i begravningsverksamheten finns i *Modell för särredovisning av begravningsverksamhetens intäkter och kostnader*. Där finns också ett kapitel som särskilt beskriver hur kostnader som är gemensamma för församlingen och begravningsverksamheten ska fördelas samt den matematiska formeln för fördelningen.

Begravningsverksamhetens kostnader hanteras därmed helt vid sidan om utjämningsystemet inom Svenska kyrkan. För det fall som kostnader ska påföras begravningsverksamheten måste detta ske inom modellen för särredovisning av kostnader och intäkter i begravningsverksamheten.

Stöd till Act Svenska kyrkan

Svenska kyrkans internationella verksamhet genomförde i maj 2019 ett namnbyte till Act Svenska kyrkan för att skapa bättre förutsättningar för insamling. Efter två år med det nya namnet visar varumärkesundersökningar en liten ökning av allmänhetens kännedom. Då kännedomen är låg, eftersom namnet är nytt, behövs fortsatta investeringar i ökad kunskap om Act Svenska kyrkan, likaså fysiska möten med engagerade och potentiella givare för att stärka både engagemang och insamling.

Inställda gudstjänster och församlingsaktiviteter under pandemin 2020–2021 har fått insamlingsverksamheten att ställa om till digitala former, men tappet i församlings- och rikskollekter har inte kunnat kompenseras. Samtidigt har allt fler församlingar och pastorat börjat anslå budgetmedel för Act Svenska kyrkans verksamhet, vilket ger en större ekonomisk stabilitet för verksamheten. Förra året anslogs drygt 20 miljoner kronor i församlingar och stift till Act Svenska kyrkans verksamhet och liknande anslag för 2021 är prognostiserat till drygt 22 miljoner kronor.

År 2020 antog Act Svenska kyrkan en tillväxtstrategi för insamling, som ska kompensera för den planerade minskningen av den nationella nivåns finansiering av den internationella verksamheten för perioden 2021–2025. Tillväxtstrategins insamlingsmål för 2020 sattes till 193 miljoner kronor och för 2021 till 206 miljoner kronor. Pandemin påverkade insamlingsaktiviteterna i församlingarna och en av effekterna innebar ett insamlingsresultat för 2020 på cirka 154 miljoner kronor, vilket innebar cirka 39 miljoner kronor mindre än vad målet var satt till det året. Enligt en mycket preliminär prognos för 2021 kommer årets insamling till Act Svenska kyrkan att landa på cirka 164 miljoner kronor, vilket i så fall skulle vara en minskning med cirka 42 miljoner kronor jämfört med målet i den reviderade tillväxtstrategin. Sammantaget innebär detta att Act Svenska kyrkan under åren 2020–2021 inte kommer att nå upp till planerade insamlingsmål i tillväxtstrategin. Resultatet kan komma att landa på ett underskott på sammanlagt drygt 80 miljoner kronor för dessa två år. Samtidigt pågår åtgärder för att minska tappet vilket kan påverka det prognosticerade insamlingsresultatet för 2021.

Act Svenska kyrkan arbetar aktivt för att bredda finansieringen för den internationella verksamheten, bland annat genom att söka medel från ambassader och stiftelser, förutom de längre avtalen med Sida och EU. Arbetet har varit framgångsrikt hittills och flera nya kontrakt med ambassader och EU har tecknats de senaste två åren. För dessa samarbeten finns krav på egeninsats, varför en expansion av denna typ av finansiering förutsätter en fortsatt hög egen insamling för Act Svenska kyrkan.

Stöd till utlandsverksamheten

Svenska kyrkan i utlandet genomgår förändring. Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet verkar med inriktning på att församlingarna ska bli alltmer självbärande och att kyrkoråden ska ta eget ansvar för verksamhet, lokaler, personal och ekonomi. Kyrkostyrelsen kommer att i fortsatt samarbete med Visby stift, utveckla och besluta om en långsiktigt hållbar organisation för Svenska kyrkan i utlandet. Exempelvis kommer utlandsförsamlingarna att få stöd i att knyta band med kyrkor lokalt för utökad ekumenisk samverkan, till exempel när en församling inte

har möjlighet att vara arbetsgivare, kan avtal skrivas med en systerkyrka lokalt som går in i uppdraget.

Den juridiska genomgång som nyligen genomförts i utlandsförsamlingarna ska säkerställa att all verksamhet bedrivs i ändamålsenliga former och i enlighet med gällande reglering i respektive land. Tillsammans med de verksamhetsutredningar som pågår i samtliga utlandsförsamlingar kommer detta att utgöra ett sammanvägt underlag från rådet för Svenska kyrkan i utlandet till kyrkostyrelsen, som på denna grundval fattar ansvarsfulla beslut om framtiden för Svenska kyrkan i utlandet.

Svenska kyrkan i utlandet har liksom övrig insamlingsfinansierad verksamhet drabbats av minskade intäkter under pandemin, genom att den verksamhet och de sammankomster som genererar inkomster ställts in. Nedstängningarna i nästan hela världen har generellt varit betydligt mer omfattande än i Sverige. Den digitala omställning som gjorts har inte inneburit några större kostnadslättnader vad gäller personal och lokaler. Dock har flera församlingar tillåtit eller sagt upp lokalanställd personal under perioden då verksamheten gått på sparlåga vilket inneburit en del lägre kostnader.

Före pandemin hade utlandsverksamheten en insamlingsmässigt uppåtgående trend, men kollektintäkterna i Sverige och i utlandsförsamlingarna minskade med sammanlagt drygt 3 miljoner kronor mellan 2019 och 2020. Utöver detta minskade intäkterna för basarer, serveringar, försäljning och kyrkliga handlingar i utlandsförsamlingarna med drygt 14 miljoner kronor. Det är för tidigt att veta hur verksamheten utvecklas under hösten och om kollekter och andra intäkter påverkas, inte minst då kollekter i Sverige och basarer i utlandsförsamlingarna infaller i slutet på året och utgör stora intäktsposter.

Kyrkostyrelsen har efter förslag från Rådet för Svenska kyrkan i utlandet kompenenserat Svenska kyrkans utlandsförsamlingar för inkomstbortfall under pandemin genom att anslå 14 miljoner kronor under 2021. Medlen har hämtats ur de tillfälligt ökade förfogandemedel för utlandskyrkan som kyrkomötet beslutade om 2019 för åren 2020–2021.

Det egna kapitalet som gemensam resurs

För att församlingar och pastorat även i framtiden ska kunna utöva sitt grundläggande uppdrag med betydligt mindre ekonomiska resurser, är kapitalet på den nationella nivån en garant för att säkra stöd till församlingar och pastorat i tider av nya förutsättningar och behov.

Det nationella kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och avkastningen på kapitalet möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska insatser till gagn för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv i hela landet. I planerad budget är exempelvis det gemensamma kapitalets avkastning avgörande för kyrko- och underhållsbidrag och för att täcka underskottet i utjämningsystemet. Likaså för strategiska insatser för samverkan och digitalisering samt för hållbarhetsarbete.

Avkastningen på aktier är just nu hög men värdet på aktier kan pendla kraftigt och urholka kapitalet vid en kraftig börsnedgång. Det gemensamma kapitalet som förvaltas på nationell nivå utgör endast 12,6 procent av det totala kapitalet. Andra delar av kapitalet är skyddat i prästlönetillgångar, kyrkobyggnader och kyrkogårdar varav de senare dock inte genererar avkastning utan kostar i form av drift och underhåll.

Svenska kyrkan står inför stora utmaningar med minskat antal medlemmar som påverkar intäkterna samt utmaningar med en krympande ekonomi. Trenden är tydligt nedåtgående, trots insatser för att behålla medlemmar och verka för nya. Oförutsedda

händelser i omvärlden eller internt skulle dessutom kunna påverka antalet medlemmar drastiskt.

Ett långsiktigt förvaltad kapital måste klara perioder av nedgångar. Kyrkostyrelsen menar att i relation till Svenska kyrkans kapital och storlek på omsättning är det, trots ett betydande belopp, en liten reserv som föreslås. Med de framtida ekonomiska utmaningar Svenska kyrkan står inför anser därför kyrkostyrelsen att kapitalet bör vara större än det som hittills beslutats, för att kunna utgöra en uthållig ekonomisk buffert med beredskap även för oförutsedda händelser. Därför föreslår kyrkostyrelsen att målet för det egna kapitalet bör vara 10 miljarder kronor vid utgången av 2021.

Stöd för omställning och anslag till församlingar och pastorat under pandemin

Många församlingar ställde om under pandemin och anpassade sin verksamhet till en digital samtid och digitala lösningar kom på plats i majoriteten av Svenska kyrkans församlingar och pastorat. När församlingslivet så småningom återgår till mer vardagliga rutiner finns det värdefulla erfarenheter från tiden under pandemin att dra nytta av. I flera församlingar pågår redan planering för nystart med nyvunna erfarenheter.

De digitala gudstjänsterna har nått ut brett. I en enkätundersökning uppger de flesta kyrkoherdar att fler människor och nya målgrupper har deltagit i församlingarnas digitala gudstjänster, jämfört med tidigare lokala fysiska gudstjänster. En fortsättning i dessa nya arbetsformer kan få betydelse för framtida verksamhet, som exempel att begravningar även sänds digitalt så att fler kan delta. Kyrkoherdens inställning och erfarenhet från sociala medier samt stöd från kunniga medarbetare har haft betydelse för församlingarnas val att ställa om.

Kyrkostyrelsen har bidragit till att studier genomförts i hur arbetet påverkats under pandemin och erfarenheter och lärdomar har publicerats i rapporterna *Svenska kyrkan on line* som ingår i det europeiska ekumeniska forskningsprojektet *Churches Online in Time of Corona*. En annan publicerad studie är *The church of Sweden and the quest to bounce back better* som ingår i den större rapporten *Sweden Through the Crises* som Handelshögskolan i Stockholm står bakom. Andra intressanta rapporter om Svenska kyrkans verksamhet är Myndigheten för stöd till trossamfundens rapport *Andlig vård under covid-19-pandemin* samt Sveriges kristna råds rapport *Utsatthet i pandemitid – kyrkans bild 2020*.

Den nationella nivåns stöd till stift och församlingar har varit och är omfattande. Det handlar om kommunikationsinsatser, digitala utbildningar, inspiration och stöd för samverkan. Samlad information med rekommendationer för bland annat kör- och musikverksamhet, arbetet med barn och unga och gudstjänstlivet har varit omfattande, likaså påverkansarbetet gentemot beslutsfattare i samverkan med andra organisationer.

Information, rådgivning och juridiska bedömningar, till exempel i frågor om filmning och sändning av gudstjänster, sker frekvent i kombination med frågor om dataskyddsförordningen GDPR och Stim. Likaså hanteras rättsliga frågor i begravningsverksamheten i samverkan med andra samfund, begravningsbranschen, Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund, huvudmännen Stockholms stad och Tranås kommun och myndigheter som Myndigheten för stöd till trossamfund.

Tidigt i pandemin etablerades funktionen *Support diakoni* för att ge stöd och tillgängliga metoder och verktyg i stift och församlingar för lokal omställning i det diakonala arbetet. Eftersom särskilda digitala förutsättningar krävs för samtal där tystnadsplikt råder, har en digital lösning med hög säkerhet utarbetats för familjerådgivningen, en tjänst som behöver fungera i kristider.

När behovet av att skydda äldre och andra riskgrupper i sina hem intensifierades, slöts en avsiktsförklaring mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sveriges kommuner och regioner och de fem största civilsamhällesaktörerna, däribland Svenska kyrkan. Avtalets fokus var att med hjälp av ideellt engagerade säkra mat- och medicinleveranser lokalt och arbetet i församlingarna fick understöd av nationell nivå.

Kyrkostyrelsen anslog ett tillfälligt extra stiftsbidrag under 2021 på 65 miljoner kronor med anledning av förlorade intäkter och extra kostnader med anledning av pandemin, som motsvarar cirka 10 procent av den sammanlagda årliga stiftsavgiften. Stiftsbidraget fördelades på motsvarande sätt som i utjämningsystemet och stiftet har själva prioriterat hur medlen ska användas och hur församlingslivet bäst främjas i en ansträngd situation. Syftet med det extra stiftsbidraget 2021 var att skapa förutsättningar för att mildra effekterna av sänkta intäkter och kunna ställa om verksamhet till samfinansiering med andra eller verksamhet finansierad av offentliga medel.

Svenska kyrkan har under pandemin erhållit ekonomiska medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor för barn i utsatthet, till exempel ensamkommande barn, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för koordinering av arbetet inom den avsiktsförklaring som slöts med myndigheten och Sveriges kommuner och regioner samt medel från Radiohjälpen till stöd för aktiviteter i riskgrupper och bland barn och unga. Medlen har förmedlats till församlingar och pastorat under pandemin.

Svenska kyrkan har fått ytterligare 25 miljoner kronor per år 2020 och 2021 från regeringen för stödjande verksamhet med anledning av pandemin. 19 miljoner kronor per år har fördelats till stiftet enligt en fördelningsnyckel som bygger på antal medlemmar i respektive stift. Cirka 6 miljoner kronor har använts till de extra insatser den nationella nivån har genomfört till gagn för församlingar, pastorat och stift.

Två stift återlämnade vid 2020 års slut en del av dessa tilldelade medel till kyrkostyrelsen, för att det saknades möjlighet att fördela hela anslaget de erhållit. Om detta beror på att församlingar och pastorat på egen hand lyckats finansiera sin verksamhet inom budget, omfördela inom budgetram eller om kostnaderna för omställningen varit obetydliga är okänt. Oavsett har en mycket stor del av de kostnader Svenska kyrkan haft för omställning, digitalisering och utbildning bekostats av den nationella nivån genom olika stödinsatser och fortsatt stöd planeras. Likaså har flera stift erbjudit liknande stödinsatser, exempelvis utbildning och teknik- och kommunikationsstöd och detta fortsätter.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån, med beaktande av ekonomiutskottets överväganden i detta betänkande.

Ekonomiutskottet delar kyrkostyrelsens beskrivning av de samhällsutmaningar och den samhällsförändring som behandlas i kyrkostyrelsens omvärldsbeskrivning. En av samhällsutmaningarna, som samhälls- och kulturutskottet lyfter fram särskilt i sitt yttrande, SK 2021:1y, är den pågående digitaliseringen där Svenska kyrkans egna erfarenheter under pandemin inneburit ett digitalt språng. Digitalisering är både en utmaning och en möjlighet för hela samhället, en utveckling där Svenska kyrkan inte kan gå sina egna vägar.

Ekonomiutskottet har tagit del av kyrkostyrelsens intentioner och planerade inriktning för en hållbar kyrka, där samverkan, digitalisering och minskade kostnader över tid är några av förutsättningarna.

Kyrkostyrelsen har på ett förtjänstfullt sätt utarbetat den färdplan som kyrkomötet förra året beslutade att de skulle göra, se bilaga 3 i KsSkr 2021:1. Färdplanen innehåller investerings- och finansieringsplan för det fortsatta införandet av it-lösningar och administrativa system samt överväganden. Utskottet uppskattar den transparens som kyrkostyrelsen visar genom att beskriva de ambitioner som finns på längre sikt och som kommer till uttryck i färdplanen, även om den riktning kyrkostyrelsen väljer förutsätter att kyrkomötet längre fram fattar de nödvändiga beslut om finansiering och kyrkoordningsändring som krävs. Detta är beslut som kyrkomötet inte kan ta i år.

Utskottet uppskattar också att skrivelserna har fått en allt bättre och lättillgänglig struktur mot tidigare år, exempelvis önskar utskottet att en bilaga över kapital-situationen görs även kommande år. Utskottet konstaterar dock att kyrkostyrelsen inkluderat en del av färdplanens innehåll i den del av skrivelsen som lyfter fram kommande treårsperiod och förutsätter genom sin skrivning där att kyrkomötet ska fatta nödvändiga beslut om denna finansiering. Detta är något som utskottet framfört till kyrkostyrelsens arbetsutskott, eftersom beslut om finansiering ännu inte är beslutat samt att kyrkomötet enbart har att fastställa ramar för de närmaste tre åren. Det är också de tre åren i planeringsperioden som utskottet bygger sina överväganden på. Kyrkostyrelsen nämner i sin skrivelse att en 1-öreshöjning är en förutsättning för finansiering, men detta kan inte bli föremål för beslut förrän nästa år genom att ett förslag föreligger i kyrkomötet för en kyrkoordningsändring. Under beredningens gång har utskottet inhämtat ett skriftligt klargörande avseende kyrkostyrelsens förslag i skrivelsen. Det lyder: ”Kyrkostyrelsens förslag är att den grundläggande infrastrukturen från den 1 januari 2025 ska vara obligatorisk. Fram till den 31 december 2024 ska kostnaden för den grundläggande infrastrukturen faktureras anslutna enheter. Kyrkostyrelsen avser att återkomma till kyrkomötet med förslag om en kyrkoordningsändring att höja den gemensamma avgiften för att möjliggöra en gemensam finansiering från den 1 januari 2025”.

Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning om att det är hög tid för omställning i Svenska kyrkan och att på samtliga nivåer förvalta medlemsintäkterna väl. Likaså är det angeläget att den nationella nivån har en ekonomi i balans till år 2025. Delar av tidsaspekterna i införandet av gemensamma systemlösningar är dock inte oproblematisk. En förändring kan bli bättre om den är frivillig, samtidigt har vi som kyrka allt att vinna på att åstadkomma gemensamma lösningar så snart som möjligt, inte minst för att öka kvaliteten och säkerheten. Om de gemensamma lösningarna fungerar bra utgör detta den bästa grunden för att fler ansluter. Allt fler församlingar inser att samverkan är viktig för att minska sårbarheten, inte minst vad gäller minimering av riskerna och ökad förmåga att upprätthålla informationssäkerhet. Denna utmaning hanteras bäst genom den kompetens och kvalitet som kan upprätthållas i gemensamma lösningar och system.

Utskottet föreslår att kyrkostyrelsen planerar för en kontinuerlig uppföljning av anslutningsgrader till de olika it-lösningarna. Diskussioner om finansiering och tidsplan kommer att föras vid kommande kyrkomöten.

Det är viktigt att uppmärksamma att de församlingar som inte ansluter till Microsoft 365 kommer att sakna tillgång till Svenska kyrkans nya intranät, som enligt uppgift kommer att lanseras under hösten 2022. Utskottet betonar att kyrkostyrelsen måste värna en sammanhållen kyrka och förutsättningen är att det finns en gemensam kommunikation, där intranätet är navet. Utskottet tar tillfället i akt att påminna om att Svenska kyrkans intranät även vänder sig till förtroendevalda.

Utskottet vill också betona att församlingens självstyre måste bestå i framtiden, vilket utskottet förstår att kyrkostyrelsen också ser som angeläget. Verksamhetsinriktning i församlingar och pastorat är något som avgörs lokalt och församlingarna ska även fortsättningsvis rekrytera och ansvara för personalen och deras insatser även om de administrativa tjänsterna utförs gemensamt i Svenska kyrkan.

Utskottet stödjer de större strategiska insatser som pågår, inte minst klimatsatsningen. Dock vill utskottet uttrycka oro för att det arbete som initierats med medel som utgår inom ramen för större satsningar stannar av när projekten avslutas. Det vore olyckligt om arbetet inom klimatområdet inte får en fortsättning när det finns så mycket kvar att göra. Förvaltarens utskottet menar i sitt yttrande F 2021:1y att det är nödvändigt med konkreta mål, kontrollstationer och uppföljning för att säkerställa att verksamheten ställer om i den takt som krävs. Ekonomiutskottet anser liksom förvaltarens utskottet att det är viktigt att säkerställa att alla delar av Svenska kyrkans verksamheter utvecklas i rätt riktning i detta avseende. Bra projekt leder till resultat och därför menar ekonomiutskottet att kyrkostyrelsen bör tydligare uttrycka vad som ska uppnås när medel fördelas till församlingar och pastorat. Det är även nödvändigt att prioritera bland de större insatser som initieras, för större effekt.

I skrivelsen framgår kort att kyrkostyrelsen planerar initiera ett antal större utredningar under planeringsperioden och har för avsikt att om några år överlämna grundligt genomarbetade beslutsförslag till kyrkomötet. Utskottet önskar att syfte och inriktning för dessa utredningar presenteras till nästa års kyrkomöte. I organisationsutskottets yttrande 2021:1y understryks vikten av att det framtida utvecklingsarbetet har sin grund i behoven på lokal nivå, vilket utskottet stödjer.

De ansträngningar som kyrkostyrelsen planerar göra i samarbete med stiftet för att i större omfattning få del av statliga och offentliga medel och andra externa medel till kyrkans verksamhet menar utskottet är bra. Utskottet vill betona vikten av Svenska kyrkan som en viktig samhällsaktör, vilket inte minst visat sig under pandemin, och att Svenska kyrkan erhållit stora summor från olika myndigheter och organisationer för sitt arbete i församlingarna. Svenska kyrkans diakonala insatser är också för många anledningen till att vara medlem i Svenska kyrkan, vilket därför är viktigt att kommunicera för att vända trenden av utträden.

Det arbete som pågår för att församlingarna i utlandskyrkan ska bli mer självbärande och att kyrkoråden ska ta eget ansvar för verksamhet, lokaler, personal och ekonomi vill utskottet framhålla som en god inriktning. Kyrkostyrelsen kommer i samarbete med Visby stift att utveckla och besluta om en långsiktigt hållbar organisation för Svenska kyrkan i utlandet, vilket utskottet ställer sig bakom.

Det som utskottet slutligen skulle vilja trycka på är vikten av god pedagogisk kommunikation för att undvika missförstånd mellan nationell nivå, stift samt församlingar och pastorat. Ett beslut kan ofta ta lång tid att kommunicera och på vägen har andra bilder av vad som gäller uppstått. I samarbete med stiftet har ett nyhetsbrev nyligen etablerats med målgruppen kyrkoherdar och kyrkorådens ordförande där den nationella nivån kan sammanfatta information som inte minst handlar om digitalisering och samverkan.

Kostnadsram 2022

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2022 till 3 303 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Planeringsram 2023

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2023 till 3 274 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Planeringsram 2024

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2024 till 3 236 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Mål för storleken på den nationella nivåns kapital

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara 10 miljarder kronor vid utgången av år 2021.

Ekonomiutskottet delar kyrkostyrelsens strävan att Svenska kyrkan ska ha ett eget kapital som en gemensam resurs. Den avkastning som kapitalet ger är exempelvis i år avgörande för finansiering av kyrkounderhållsbidraget och för att täcka underskottet i utjämningsystemet samt för att möjliggöra strategiska insatser i Svenska kyrkans verksamhet. Utskottet anser i likhet med kyrkostyrelsen att det även är angeläget att ha en buffert för att säkra stöd till församlingar och pastorat i tider av nya förutsättningar och behov.

Motion 2021:29 Svenska kyrkans arbete med asylsökande

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:29.

Församlingarnas huvudsakliga verksamhet riktar sig till människor lokalt och för många församlingar och pastorat har behovet av diakonal verksamhet ökat de senaste åren. Det handlar om att möta människor i församlingens närhet och svara mot deras behov. Genom olika insatser kan Svenska kyrkans församlingar och pastorat exempelvis motverka utanförskap, genom att bidra till att de som är på flykt och söker asyl integreras i vårt samhälle den tid de är här. Utskottet känner därför stolthet över kyrkomötets initiativ 2015 med anledning av flyktingsituationen, då det beslutades om ekonomiska medel för att stödja särskilda insatser i församlingar och stift.

Utskottet menar att evangeliet och den kristna tron måste få konsekvenser. Som kristen ska du följa Jesus och leva efter den gyllene regeln. Detta tillhör den kristna trons innersta väsen. När Svenska kyrkan hjälper människor i utsatta situationer är det en följd av att vi är en kristen kyrka och att församlingarna lever i Jesu efterföljd. Vi hjälper andra människor för att vi är kristna.

En del av kyrkans diakoni är även att påvisa brister i samhället och att tala för de människor som inte kan göra sina röster hörda.

Av dessa anledningar föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2021:29.

Motion 2021:32 Kyrkostyrelsens färdplan för digitalisering och samverkan

E 2021:1

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:32, punkt 1 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:32, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:32, punkt 3 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört.
4. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:32, punkt 4 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört.

Utskottet menar att flera av de förslag motionärerna har i sin motion redan är tillgodosedda genom att kyrkostyrelsen har liknande ambitioner som motionärerna och de beskrivs i skrivelsen. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att punkterna 1, 3 och 4 ska anses besvarade med vad utskottet har anfört. Varje församling och pastorat beslutar själva om de vill ansluta till Svenska kyrkans löneservice, men kyrkostyrelsen kommer att fortsätta att uppmuntra församlingar att ansluta dit, inte minst för att både kvalitet och säkerhet förbättras för Svenska kyrkan som dessutom kommer att kunna göra stora besparingar i den samlade verksamheten. De församlingar som redan nu har anslutit betalar för tjänsten utifrån volym.

Kyrkomötet ska inte i år besluta om finansiering och det finns inte heller något förslag att ta ställning till varför utskottet föreslår kyrkomötet att avslå punkt 2.

Motion 2021:34 Förändring av kyrkostyrelsens färdplan för samverkan och digitalisering

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:34 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:34 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2021:34 punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:34 punkt 4 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört.
5. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:34 punkt 5 ska anses besvarad med vad utskottet har anfört.

Kyrkomötet har att ta ställning till den närmaste treårsperioden och frågor som handlar om finansiering längre fram är beslut som inte kyrkomötet ska ta i år. Därför har inte utskottet diskuterat beslut som ska fattas längre fram. Flera aspekter som motionärerna lyfter fram för beslut samstämmer med kyrkostyrelsen beskrivning av den planerade verksamheten.

Utskottet anser det värdefullt att få belyst och säkerställt att den gemensamma avgiften inte finansierar begravningsverksamhetens andel av de kostnader som avgiften avser att täcka och föreslår därför att kyrkomötet bifaller motion 2021:34, punkt 3.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2021:34, punkt 1 och 2 samt att anse punkt 4 och 5 besvarade med vad utskottet har anfört.

Motion 2021:50 Stöd till Act Svenska kyrkan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2021:50.

Det är ett allvarligt läge i världen genom den nöd som pandemin orsakat. Under pandemin har de människor som redan är mest utsatta drabbats mest. I en värld av ökat

behov av stöd delar utskottet motionärernas önskan om att pandemin inte ska påverka Svenska kyrkans bidrag som förmedlas genom de kyrkor, organisationer och nätverk som Act Svenska kyrkan samarbetar med. Svenska kyrkan behöver fortsätta det långsiktiga arbete som pågår genom Act Svenska kyrkan.

En resursstark kyrka som Svenska kyrkan har råd med internationell diakoni. Det är oklart hur insamlingsarbetet kommer att utvecklas kommande år. Utskottet tror att det är en tillfällig nedgång i insamlingsverksamheten i Sverige i samband med pandemirestriktionerna, men behoven kvarstår globalt. Under detta år har Act Svenska kyrkan kompenseras av kyrkostyrelsen till viss del för det intäktsbortfall som drabbade verksamheten under pandemin 2020–2021. Men behoven under de kommande åren är fortsatt stora. Därför föreslår utskottet att Svenska kyrkan fortsätter stödja människor genom organisationer och kyrkor som verkar i situationer där människor är som mest utsatta efter pandemins följdverkningar.

I tider av krypande ekonomiska ramar i Svenska kyrkan måste vi så långt som möjligt stödja våra systerkyrkor och partnerorganisationer som når de människor som lever i en långt svårare situation än den Svenska kyrkan har. Ekonomin får inte vara ett hinder för arbete i de allianser och ekumeniska organisationer där globala utmaningar står i fokus.

Påpekas bör därtill det faktum att en organisations egeninsats har betydelse vid ansökningar av medel från andra organisationer, allianser och myndigheter, vilket kan påverka storleken på de ekonomiska bidrag som dessa aktörer är villiga att anslå.

Motion 2021:72 Stöd till utlandsverksamheten

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2021:72.

Utskottet konstaterar att Svenska kyrkan i utlandet har haft stora bekymmer med att samla in medel både i Sverige och i utlandskyrkorna, men att kostnader för lokaler och personal har bestått. Kyrkostyrelsen har kompenserat utlandskyrkan under de två senaste åren för detta, men utskottet bedömer ändå att det behövs ett ekonomiskt stöd för att överbrygga till åren 2022 och 2023.

Utskottet förutsätter att de pågående utredningarna om den framtida verksamhetens inriktning och organisation slutförs under 2021 och att förslaget baserat på utredningarna presenteras till kyrkomötet 2022.

Motion 2021:93 Extra anslag till församlingar och pastorat

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:93.

Utskottet har förståelse för motionärernas förslag, då många församlingar har en ansträngd ekonomi idag. Men utskottet konstaterar samtidigt att många församlingar har en god ekonomi och kommer att ha det så i flera år ytterligare.

Efter den tydliga bakgrundsbeskrivning och redogörelse som finns i skrivelsen samt efter de samtal som utskottet fört med kyrkostyrelsens arbetsutskott under beredningen, anser utskottet att den storlek, 10 miljarder kronor, kyrkostyrelsen föreslår på den nationella nivåns kapital vid utgången av 2021 är rimlig och därför inte ska användas på det sätt som motionärerna föreslår.

På ekonomiutskottets vägnar

Veine Backenius, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojdkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot ekonomiutskottets beslut att föreslå kyrkomötet att avslå motion 2021:29, till förmån för motionen.

David Lång

Reservation 2

Jag reserverar mig mot ekonomiutskottets beslut att föreslå kyrkomötet att bifalla motion 2021:50 Stöd till Act Svenska kyrkan. Det är inte rimligt att bifalla motionen om att täcka intäktsbortfallet för Act Svenska kyrkan utan att ha en klar bild av vad de medlen ska gå till.

David Lång

Reservation 3

Jag reserverar mig mot ekonomiutskottets beslut att föreslå kyrkomötet att avslå motion 2021:93 till förmån för motionen och hänvisar till motiveringen i särskilt yttrande.

Suzanne Fredborg

Särskilt yttrande

Nomineringsgruppen Borgerligt alternativ anser inte att en höjning av målet för eget kapital till 10 miljarder kronor är rimlig i nuläget. Dels finns inte realiserade tillgångar motsvarande 10 miljarder kronor idag, dels anser vi att kapitalet i enlighet med vår gruppmotion (2021:93) bör återföras till församlingar och pastorat där medlen gör störst nytta enligt vår mening. En rimlig nivå skulle möjligtvis kunna vara 8 miljarder kronor vid utgången av 2022.

Vidare anser vi att en höjning av den så kallade sju-öringen till åtta öre i syfte att finansiera gemensamma administrativa system är olycklig. Vi anser att det är en dålig

E 2021:1

finansieringsväg att ytterligare brandskatta kyrkans grundläggande enheter församlingar och pastorat. Att som i skrivelsen bakbinda kyrkomötet för en höjning redan nu är odemokratiskt. Detta kyrkomöte ska inte fatta beslut som ägs av framtida kyrkomöten.

Vidare är vi mycket tveksamma till skrivningar som innebär framtida åtagande längre än planeringsperioden som på sidan 17 sista stycket sista meningen där kyrkostyrelsen anger att tjänsten löneservice senast 2030 ska finansieras av den gemensamma avgiften oavsett vilken anslutningsgrad som då har uppnåtts.

Vi anser sammantaget att strävan bör vara att de gemensamma administrativa systemen ska finansieras inom ramen för kyrkostyrelsens budget utan höjning av den så kallade sju-öringen genom nödvändiga omprioriteringar i verksamheten på främst nationell nivå.

Bengt Kjellgren

Särskild mening

Jag ansluter mig till Bengt Kjellgrens särskilda yttrande.

Björn Falkeblad

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Förvaltarekapsutskottets yttrande 2021:1y

Verksamhet och ekonomi 2022–2024

Till ekonomiutskottet

Förvaltarekapsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024

Förvaltarekapsutskottet ser positivt på de högt ställda målen att hela Svenska kyrkan ska vara klimatneutral år 2030 och i förlängningen bli fossilfri. Utskottet menar att det är nödvändigt med konkreta mål och kända kontrollstationer för uppföljning så att det säkerställs att verksamheten ställs om i den takt som krävs för att nå dessa mål. Utskottet anser att det behöver beskrivas tydligare vad som görs för att säkerställa att alla delar av kyrkans verksamhet utvecklas i rätt riktning i detta avseende. Bland de utmaningar som utskottet identifierar som särskilt stora är att klara av att värma upp de fastigheter som kyrkan förvaltar på ett klimatneutralt och fossilfritt sätt. Här kan den nationella nivån stötta både genom att verka för att staten ekonomiskt ska bidra till att värna det kyrkliga kulturarvet på ett klimatneutralt sätt och också genom att ge stöd och vägledning så att församlingarna hittar alternativa och kompletterande sätt att finansiera och genomföra den omställning som är nödvändig för en hållbar fastighetsförvaltning. En annan möjlighet är det kyrkan kan bidra med genom en hållbar förvaltning av skogen.

När det gäller värnandet av det kyrkliga kulturarvet vill förvaltarekapsutskottet betona vikten av att kyrkostyrelsen fortsätter det aktiva arbetet med att höja nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen för att säkerställa att kyrkan även fortsättningsvis har ekonomiska förutsättningar för att förvalta detta kulturarv. Utskottet bedömer att det är angeläget att aktivt arbeta med att stärka en politisk vilja att bidra med allmänna medel till stöd för det gemensamma kulturarvet. Förtroendevalda och medarbetare i kyrkan har goda möjligheter att bidra till detta i många sammanhang. Det har visat sig att det är möjligt att skapa den typen av stöd i den allmänna opinionen och på sikt är det nödvändigt att det kyrkliga kulturarvet inte betraktas som en intern kyrklig fråga utan som en del av ett gemensamt kulturarv som Svenska kyrkan förvaltar.

Slutligen vill utskottet uttrycka sin uppskattning för att arbetet med social hållbarhet lyfts på det sätt som till exempel görs när det gäller arbetet med internationell mission och diakoni. Utskottet betonar att det är viktigt att arbetet för social hållbarhet både i Sverige och internationellt ges resurser långsiktigt och på ett sätt som kan förutses.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På förvaltarekapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Camilla Persson, Sven Erik Bodén, Björn Andersson, Stefan Linderås, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Lennart Persson, Jan-Åke Isaksson, Sven Ingvar Holmgren, Ida Netzel, Margareta Carlsson, Karl-Gunnar Svensson och Leif Nordenstorm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kicki Mattsson, Rebecca Hägg, Isak Öhrlund, Gunnel Eriksson, Lars Bryntesson, Anna Karin Hammar, Victor Månsson, Kerstin Lindh Wallin, Carin Jakobsson, Margareta Hedström, Daniel Spiik, Elisabeth Werner, Samuel Lilja, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2021:1y

Verksamhet och ekonomi 2022–2024

Till ekonomiutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024

Utskottet har uppfattningen att de framtidsscenarier som skrivelsen tar upp kommer att få stora konsekvenser för Svenska kyrkan. Samtidigt vill utskottet påpeka att det är församlingar som först identifierar och möter dessa utmaningar i kyrkolivet. Utskottet menar också att Svenska kyrkan står inför särskilda nya diakonala utmaningar, i spåren av covid-19, som kräver både reflektion och kompetensutveckling.

I skrivelsens målbilder nämns stödet till stiftet, ett stöd som syftar till utveckling av församlinglivet. Här anser utskottet att stöd- och servicefunktioner måste organiseras på ett sådant sätt att det bäst tjänar denna utveckling. Utskottet är av uppfattningen att Svenska kyrkan ska undvika en allt för omfattande byråkratisering och regelstyrning på detaljnivå.

Utskottet tycker det är bra att skrivelsen betonar försoningsprocessen med det samiska folket och att urfolksrätten ges utrymme. Utskottet anser vidare att den omfattande satsningen med programmet för lärande och undervisning kunde fått ett större utrymme i skrivelsen.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På kyrkolivsutskottets vägnar

Niklas Grahn, ordförande

Peter Ekman, sekreterare

Beslutande: Niklas Grahn, ordförande, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Lina Dahm, Peter Egardt, Amanda Carlshamre, Kent Karlsson, Agne Arnesson, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Zandra Pettersson, Kristin Molander, Lars Jakobsson, Ellionor Moberg, Tomas Fors, Christoffer Wallin, Lisa Gerenmark och David Castor.

Biskoparna Andreas Holmberg och Thomas Petersson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2021:1y

Verksamhet och ekonomi 2022–2024

Till ekonomiutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024

Organisationsutskottet har ombetts att yttra sig över ovan nämnda skrivelse avseende för utskottet relevanta delar i avsnitt 7 Målbilder och verksamhetsinriktning.

Organisationsutskottet underströk i sitt yttrande O 2020:1y vikten av att den lokala nivån tillförsäkras en reell delaktighet i den pågående utvecklingsprocessen, såväl avseende digitalisering och samverkan, som avseende eventuella långsiktiga utredningar för framtidens kyrka. Organisationsutskottet kan efter att ha tagit del av kyrkostyrelsens skrivelse om Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024 konstatera att kyrkostyrelsen, på uppdrag av kyrkomötet 2020, genomfört en kartläggning av var församlingar och pastorat befinner sig i sina nuvarande planer för it-lösningar och administrativa system. Mot bakgrund av att kyrkostyrelsen i årets skrivelse anför att den planerar att under kommande planeringsperiod initiera och igångsätta ett antal större utredningar vill organisationsutskottet även detta år understryka vikten av att det framtida utvecklingsarbetet har sin grund i behoven på lokal nivå. Detta innebär enligt utskottets mening att det är behoven hos församlingar, i dess egenskap av den primära enheten inom Svenska kyrkan, som måste vara styrande och i fokus för framtida utvecklingsprocesser. Det betyder även att församlingarna måste ges ett betydande och reellt inflytande i dessa processer, till exempel avseende vilka konkreta utredningar som kyrkostyrelsen bör initiera.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Kajsa Walleng, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Roberth Krantz, Monica Lindell Rylén, Tommy Eriksson, Mattias Benke, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Håkan Widepalm, Benny Ahremark Persson, Eric Westroth, Olle Reichenberg, Elisabeth Kullenberg, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars-Ola Dahlqvist, Lars G Linder, Marie Johansson, Roger Eklund, Victor Ramström, Inger Harlevi, Ann-Christin Alexius, Kristina Bäckström, Arnold Boström, Christer Bengtsson, Margareta Karlsson, Gunvor Vennberg, Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2021:1y

Verksamhet och ekonomi 2022–2024

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024. Yttrandet är avgränsat till förslag som avser avsnitt 7 Målbilder och verksamhetsinriktning.

Utskottet delar kyrkostyrelsens beskrivningar av de samhällsutmaningar och den samhällsförändring som behandlas i skrivelsens omvärldsanalys. Hotet mot demokratin, en pågående klimatkris, ökade flyktingströmmar, ökad arbetslöshet och psykisk ohälsa är alla stora frågor med stor samhällspåverkan. Samtidigt ökar bristerna i välfärdssamhället där kyrkans diakonala arbete förväntas fylla en viktig funktion.

Till detta lyfter utskottet den existentiella hälsans vikt för människor och frågan om våld i nära relationer. Vi får dagliga påminnelser i medierna om att våldet finns här och nu. Ett nu och inte ett sedan. Att ha en målbild som slutrapporteras 2024, vilket anges i kyrkostyrelsens skrivelse kring Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden (KsSkr 2021:3) är inte relevant i en fråga som denna.

Bland samhällsutmaningarna lyfter utskottet särskilt den pågående digitaliseringen där kyrkans egna erfarenheter under pandemin givit ett digitalt språng. Digitaliseringen är både en utmaning och en möjlighet för hela samhället, en utveckling där Svenska kyrkan inte kan gå sina egna vägar.

När det gäller Målbild 1 om *stöd till ett levande församlingsliv* vill utskottet särskilt betona vikten av det arbete som pågår utifrån skrivelsens omvärldsanalys och det arbete som sker med analys och prognoser. Utskottet pekar särskilt på programmen Lärande och undervisning, En värld av grannar om interreligiös praktik samt Tillit och demokrati.

När det gäller Målbild 2 om *Svenska kyrkan som samhällsaktör* önskar utskottet en bredare bild av verksamheten.

När det gäller Målbild 3 om *effektivisering och digitalisering* lyfter utskottet de möjligheter och utmaningar som finns både gällande ekonomi, kompetens och förmågan att upprätthålla informationssäkerhet. Utskottet pekar särskilt på vikten av att lösa utmaningarna tillsammans i Svenska kyrkan. Samverkan är viktig för att minska sårbarheten och det är av stor betydelse att inte lämna mindre enheter inom kyrkan utanför de gemensamma lösningarna.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Ellen Leijen, Birgitta Lindén, Ann-Christine Rosengren, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Mikael Eskilandersson, Anna-Karin Westerlund, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Lundström, Daniel Larson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Anna-Karin Andersson, Eva-Mai Mineur Tynong, Kjell O Lejon, Bertil Olsson, Bengt Olsson och Staffan Bjerrhede.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2021:1y

Verksamhet och ekonomi 2022–2024

Till ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024 samt motionerna 2021:50 Stöd till Act Svenska kyrkan och 2021:72 Stöd till utlandsverksamheten.

Skrivelsen

Ekumenikutskottets yttrande avser de sakområden som tillhör utskottets beredningsområde.

I ekumenikutskottets yttrande förra året, Eu 2020:1y, över KsSkr 2020:1 uttryckte utskottet behovet av fortsatt stöd och engagemang i den globala ekumeniska rörelsen. Ömsesidigheten i dessa relationer är betydelsefull då även Svenska kyrkan har behov att dela och få inspiration i samarbetet med andra systerkyrkor inom den världsvida gemenskapen.

I skrivelsens målbild 2 noteras att Svenska kyrkan ser behovet av att reformera de ekumeniska organisationernas struktur, arbetssätt och finansiering för en ändamålsenlig och hållbar samverkan i framtiden. Kyrkostyrelsen avser enligt skrivelsen även att under planeringsperioden överväga hur de ekonomiska anslagen till partnerorganisationer i den ekumeniska rörelsen kan sänkas.

Utskottet är medvetet om det arbete som redan pågår, inte minst föranlett av coronapandemins konsekvenser globalt, med effektivisering genom digitalisering, kostnadsbesparingar och förändringar av arbetssätt. De ekumeniska organisationerna är viktiga i en värld där komplexa utmaningar kräver globala lösningar. För utskottet är det därför viktigt att ekonomin inte får lägga hinder i vägen för samverkan. Den ömsesidiga mötesplats som de ekumeniska organisationerna erbjuder kan svårligen ersättas om deras existens på något sätt skulle nedprioriteras.

I den ekumeniska plattformen för ekumenik och interreligiös samverkan KS 2020–1140 som kyrkostyrelsen antog i december 2020 ses Svenska kyrkans deltagande i Guds Mission (*Missio Dei*) som gränsöverskridande, lokal och världsvid på samma gång. Svenska kyrkans möte med andra kyrkor utmanar lika mycket den egna självförståelsen som kyrkornas praktiska samverkan och ömsesidiga beroende av varandra. Utskottet noterar vikten av att slutsatserna i denna av kyrkostyrelsen antagna plattform även återspeglas i målbilder och slutsatser i kyrkostyrelsens skrivelsen 2021:1 Verksamhet och ekonomi 2022–2024. Dessutom är utskottet av den uppfattningen att även verksamhet för Svenska kyrkan i utlandet kan ses som internationell ekumenik i ett lokalt församlingssammanhang.

Ekumenikutskottet önskar därför, i likhet med yttrandet Eu 2020:1y, att även i tider av krympande ekonomiska ramar inom Svenska kyrkan, så långt det är möjligt bibehålla nuvarande nivåer av medlemsavgifter, anslag, bidrag och engagemang i den ekumeniska rörelsen.

Motion 2021:50 Stöd till Act Svenska kyrkan

Med anledning av coronapandemin och restriktioner i kyrkorna, har kollekttillfällena och kollektintäkter minskat till Act Svenska kyrkan. Behoven i världen har under samma period ökat. Därför är motionens förslag att från kyrkostyrelsen bidra med 40 miljoner till det internationella arbetet mycket viktigt. Med tanke på det spararbete som ligger på Act Svenska kyrkan behövs detta extra tillskott för att upprätthålla rimliga nivåer i det internationella arbetet.

Motion 2021:72 Stöd till utlandsverksamheten

Ekumenikutskottet vill uttrycka sin uppskattning av Svenska kyrkan i utlandet och den verksamhet som utlandsförsamlingarna bedriver. Utskottet ser det som viktigt att utlandskyrkan förblir vital och ekumeniskt aktiv på de platser där den verkar. Utskottet inser också att coronapandemin medfört ett svårt läge.

Utskottet ser framför allt behov av långsiktigt hållbar finansiering för utlandskyrkan: i vilken mån detta också kan byggas på avgifter för utrikes boende kyrkotillhöriga ligger bortom vad utskottet just nu kan överblicka. Det finns röster i utskottet för att tillstyrka motionen, utifrån att pandemin slagit hårt mot utlandsförsamlingarna och att arbetssätt utifrån genomförda utredningar på grund av pandemin ännu inte helt kunnat implementeras, men också för att avstyrka motionen, utifrån att ekonomin är ansträngd även för Svenska kyrkans församlingar i Sverige.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

*Stig Lundberg, Jakob Sundmark och
Magnus Evertsson, sekreterare*

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Stig Axelsson, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2021:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020. Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2020. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Ekonomiutskottet föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisningen, resultat- och balansräkningen samt beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020

Kyrkostyrelsen beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttranden har inkommit.

Organisationsutskottet har yttrat sig över skrivelse 2021:2 i O 2021:2y, *bilaga 1*. Samhälls- och kulturutskottet har yttrat sig över skrivelse 2021:2 i SK 2021:2y, *bilaga 2*.

Skrivelsen

Årsredovisning 2020 för Svenska kyrkans nationella nivå

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Årsredovisning 2020 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagan *Resultatrapport 2020*. För första året är även hållbarhetsredovisningen integrerad i årsredovisningen. Den har tidigare bifogats som särskilt tryck. Hållbarhetsredovisningen är upprättad enligt Global Reporting Initiative, GRI:s Standards nivå Core.

I *verksamhetsberättelsen* redovisas exempel på genomförd verksamhet inom områdena stöd till stift och församlingar för utveckling av församlingslivet, företräderskap, stöd till en god förvaltning samt inomkyrklig reglering. Här redovisas ett axplock ur den omfattande verksamhet som bedrivs. I detta avsnitt ingår delar av den redovisning som tidigare fanns i den separata hållbarhetsrapporteringen. Här redovisas även effekten av coronapandemin i olika verksamheter.

I *förvaltningsberättelsen* redovisas ett urval väsentliga händelser under året, totala intäkter och kostnader, det finansiella kapitalets marknadsvärde, framtida utveckling samt risker och osäkerhetsfaktorer för nationell nivå och utfall för den nationella nivåns eget kapital i relation till av kyrkomötet fastställt mål på storleken på det egna kapitalet. Här framgår även utifrån vilka perspektiv den integrerade hållbarhetsredovisningen har upprättats.

Det urval av väsentliga händelser som lyfts fram är konsekvenserna av coronapandemin, det digitala kyrkomötet, insatser för arbete med flyktingar, asylsökande och integration och hur de medel som regeringen tilldelat Svenska kyrkan för att motverka hemlöshet har använts samt insatserna till stöd för projektet Färdplan för klimatet.

Årets resultat för Svenska kyrkans nationella nivå uppgick till 235 miljoner kronor. Resultatet avviker mot det budgeterade resultatet (154 miljoner kronor) med 81 miljoner kronor. Skillnaden mot föregående år beror i huvudsak på att det under 2019 var ett mycket gott resultat i kapitalförvaltningen. Det fria egna kapitalet uppgick vid utgången av 2020 till 9 906 miljoner kronor, vilket var 232 miljoner högre än föregående år. Kyrkomötet beslutade 2016 att målet för storleken på den nationella nivåns kapital ska uppgå till lägst 6 500 miljoner kronor. Målet för storleken på det egna kapitalet ska justeras årligen med hänsyn till konsumentprisindex. Målet för 2020 blir därmed 6 900 miljoner kronor.

Väsentliga riskområden som beaktats är risk för skadat förtroende, verksamhetsrelaterade risker, risker inom finansförvaltningen, omvärldsrisker samt medlemsutvecklingen.

Av revisionsberättelsen i årsredovisningen framgår att revisorerna har reviderat årsredovisningen med undantag för sidorna 1–27. Därutöver har revisorerna, enligt gällande regelverk, översiktligt granskat Svenska kyrkans nationella nivåns hållbarhetsredovisning och för denna del lämnat en bestyrkanderapport. Revisorernas uppfattning är att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av trossamfundets finansiella ställning, finansiella resultat och kassaflöde per den 31 december 2020 samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. I bestyrkanderapporten kring hållbarhetsredovisningen framgår det att den, utifrån den översiktliga granskning som gjorts, är upprättad i enlighet med angivna kriterier och att en lagstadgad hållbarhetsrapport därmed har upprättats.

Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

I bilagan *Resultatrapport 2020* redovisas det ekonomiska utfallet i jämförelse med budget. I rapporten redovisar kyrkostyrelsen ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till uppgifterna enligt kyrkoordningen, fastställda målbilder och den verksamhetsinriktning kyrkomötet 2019 beslutade om. Därtill redovisas finansiering och kostnader för 2020 i relation till utfall för 2019, av kyrkomötet beslutad kostnadsram för 2020 och kyrkostyrelsens detaljbudget för 2020. Av den ekonomiska redovisningen framgår att de samlade kostnaderna blev 35 miljoner kronor lägre än kostnadsramen om 3 188 miljoner kronor för 2020, som kyrkomötet beslutat om. Verksamhetens resultat blev -177 miljoner kronor vilket var 133 miljoner kronor bättre än budget.

I bilagan framgår avvikelser mellan budget och utfall per verksamhet som i vissa verksamheter beror på högre bidrag eller att verksamhet och/eller projekt skjutits på framtiden. Mycket av arbetet har behövt ske digitalt och detta har i vissa fall lett till lägre kostnader samtidigt som kostnaderna för den digitala omställningen ökat. Intäkternas avvikelse mot budget beror i huvudsak på ökade statliga bidrag.

Utskottets överväganden

Årsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020.

Utskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har som en del av beredningen hållit överläggningar med revisorerna, med generalsekreteraren och chefstjänstemän samt med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta och fördjupad förståelse för skrivelsen. Utskottet har även tagit del av och beaktat de yttranden som inkommit från andra utskott.

När det gäller både huvuddokumentet Årsredovisningen och bilagan Resultatrapport ser utskottet med tillfredställelse att båda dokumenten utvecklats till mer fyllig rapportering och med bättre pedagogik. Vad gäller hållbarhetsredovisningen, som numera är integrerad med årsredovisningen, konstaterar utskottet att antalet mätbara mål fortfarande är begränsat. Utskottet har vid tidigare kyrkomöten påtalat att man önskar se mer av mätbara mål och data på hållbarhetsområdet. Hållbarhetsredovisningen har också blivit något mindre fullödiga, men då redovisningen fortfarande är under utveckling förutsätter utskottet att detta kommer att utvecklas positivt över tid.

När det gäller beskrivningen av verksamheten ser utskottet positivt på redogörelsen för hur Svenska kyrkan arbetat med anledning av pandemin och ställer sig bakom samhälls- och kulturutskottets och organisationsutskottets yttranden kring detta.

När det gäller området att samordna och utveckla internationell diakoni och mission finns en tydlig redovisning kring två av tre områden, Act Svenska kyrkan samt teologisk utbildning. Utskottet saknar dock motsvarande redogörelse för hur frågan om det tredje området, mission, drivs.

Ett begrepp som används i många inomkyrkliga dokument, bland annat årsredovisningen, är begreppet *enhet*. Detta ersätter ofta det inomkyrkliga begreppet församling respektive pastorat. Utskottet har förståelse för att det i samtal med externa parter kan finnas behov av en beskrivning av de *ekonomiska enheter* som Svenska kyrkan består av men i de fall dokumenten i huvudsak används och delas inomkyrkligt understryker utskottet vikten av att begreppen *församling/pastorat* används. Även

begreppet Svenska kyrkans mission som används i dokumentet kan vara missvisande när det är Svenska kyrkans *uppdrag* som avses.

Utskottet har även tagit del av revisorernas rapportering från deras granskning av den nationella nivån. Granskningarna har haft fokus på riskområden. Revisorerna konstaterar att det finns goda interna rutiner och god internkontroll men att utvecklingsområden inom bland annat IT har identifierats.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020.

Utskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Honglo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

I samband med kyrkostyrelsens beslut om att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020, vill jag framhålla några synpunkter från Sverigedemokraternas sida.

Vi har från vår sida under beredningen framhållit att det behövs utvecklade indikatorer och fler dimensioner av hållbarhet än vad årsredovisningen idag innehåller. Vår nomineringsgrupp lade under kyrkomötet 2020 fram en motion gällande detta. I motionen föreslogs att det i kommande hållbarhetsredovisningar ska etableras hållbarhetsredovisning för teologisk, medlemsmässig, ekonomisk och organisatorisk hållbarhet. Dessa föreslogs vara strategiskt uppbyggda med mätbara mål och delmål. De här dimensionerna hade vi önskat också skulle vara med i årsredovisningen. Det hörsammades inte, men vi ämnar även fortsättningsvis understryka vår mening i frågan inför kommande årsredovisningar. Om detta framförde vi ett särskilt yttrande i samband med kyrkostyrelsens sammanträde den 7 april 2021, under ärende § 23 Bokslut och årsredovisning 2020, och det vill jag i denna del även till detta beslut framhålla.

Vidare anser vi att det behövs en översyn av programmet Interreligiös praktik för fred – en värld av grannar, vilket i årsredovisningen beskrivs bidra till ett hållbart

samhälle genom ökad integration. Det är en beskrivning vi anser det finns anledning att problematisera. Programmet behöver enligt vår mening utvärderas och omprövas i sin helhet.

Avslutningsvis menar vi att det under rubriken Företrädarskap finns anledning att förtydliga att det är kyrkostyrelsens arbetsutskott som företräder kyrkostyrelsens och Svenska kyrkan i bedömningen av vilka remissvar som ska avges, samt bereder och beslutar om utformning och ställningstagande i dessa. Kyrkostyrelsen som organ och helhet delges information om remissvar i efterhand. Arbetsordningen kan vi enligt vår mening vara tydligare med i årsredovisningen.

David Lång

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2021:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2020**

Till ekonomiutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020

Organisationsutskottet har ombetts att yttra sig över ovan nämnda skrivelse avseende för utskottet relevanta delar av sidorna 1–27 årsredovisningen samt bilaga Resultatrapport 2020.

Organisationsutskottet kan efter att ha tagit del av Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020 konstatera att Svenska kyrkan på ett mycket snabbt och förtjänstfullt sätt har lyckats ställa om under pandemin och därigenom kunnat fortsätta bedriva sin kärnverksamhet.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Kajsa Walleng, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Roberth Krantz, Monica Lindell Rylén, Tommy Eriksson, Mattias Benke, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Håkan Widepalm, Benny Ahremark Persson, Eric Westroth, Olle Reichenberg, Elisabeth Kullenberg, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars-Ola Dahlqvist, Lars G Linder, Marie Johansson, Roger Eklund, Victor Ramström, Inger Harlevi, Ann-Christin Alexius, Kristina Bäckström, Arnold Boström, Christer Bengtsson, Margareta Karlsson, Gunvor Vennberg, Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2021:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2020**

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020

Utskottet uppskattar kyrkostyrelsens skrivelse och menar att den redovisning som lämnas ger en bra bild av Svenska kyrkans verksamhet. Årsredovisningen redogör tydligt för hur Svenska kyrkan har förändrat sin verksamhet under pandemin.

Utskottet vill särskilt lyfta formuleringarna under rubriken *Bidra till samhällsutvecklingen* i avsnittet Målbild 2. Där tas det upp att den nationella nivån under pandemin intensifierat sitt arbete som en sammanhållande kraft i Svenska kyrkan. Tidigt myntades devisen ”Vi ställer inte in, vi ställer om och upp”, vilket eftersträvats av samtliga tre nivåer.

Vissa evenemang har tvingats ställas in, men samtidigt har en stor del av den planerade verksamheten kunnat genomföras, bland annat med hjälp av digitala verktyg.

I årsredovisningen belyses vikten av samverkan inom Svenska kyrkans alla nivåer samt samverkan med organisationer, myndigheter och andra aktörer. Utskottet instämmer i att detta har stor betydelse.

Digitalt sammanträde den 6 oktober

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Hannah Häggström, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Ellen Leijen, Birgitta Lindén, Ann-Christine Rosengren, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Mikael Eskilandersson, Anna-Karin Westerlund, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Lundström, Daniel Larson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Anna-Karin Andersson, Eva-Mai Mineur Tynong, Kjell O Lejon, Bengt Olsson och Staffan Bjerrhede.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:3

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Sammanfattning

Betänkandet behandlar kyrkostyrelsens skrivelse 2021:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden.

Utskottet föreslår att skrivelsen med godkännande läggs till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttranden har inkommit.

Kyrkolivsutskottet har yttrat sig över skrivelse 2021:3 i KI 2021:2y, *bilaga 1*.
Organisationsutskottet har yttrat sig över skrivelse 2021:3 i O 2021:3y, *bilaga 2*.
Samhälls- och kulturutskottet har yttrat sig över skrivelse 2021:3 i SK 2021:3y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden* inklusive avsnittet *Övrig rapportering* samt två *bilagor*.

Av redovisningen framgår att av totalt 36 skrivelser från tidigare kyrkomöten har 21 skrivelser helt eller delvis avslutats under året, medan 16 återstår. Delar av vissa avslutade ärenden har av kyrkostyrelsen förts vidare i nya eller pågående utredningar eller på annat sätt. Några uppdrag har senarelagts med hänvisning till nödvändiga omprioriteringar i planerad verksamhet. Av redogörelsen framgår beräknad tidpunkt för slutrapportering till kyrkomötet för de ärenden som ännu ej avslutats.

Kyrkostyrelsen betraktar en skrivelse från kyrkomötet som slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och, i förekommande fall, lagts fram för

kyrkomötet, eller när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Skrivelser där kyrkomötet vill informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anför är i normalfallet avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till ansvarig verksamhet på nationell nivå.

Kvarvarande skrivelser är följande.

År	Nr	Rubrik
2020	KmSkr 2020:10 med KI 2021:1	Jämställdheten i Svenska kyrkan, skrivelse (avslutad) samt uppdrag att bredda innehållet. <i>Uppdraget att bredda innehållet slutrapporteras i samband med kommande skrivelse om jämställdhet i Svenska kyrkan 2024.</i>
2020	KmSkr 2020:15 med E 2020:1 samt motionerna 2020:12 Våld i nära relationer och 2020:25 Utbildningsinsatser kring våld i nära relationer	Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2024 med anledning av coronapandemin (avslutad). Uppdragen enligt motion 2020:12 samt 2020:25 bereds av extern expertkompetens. <i>Beräknas slutrapporteras 2024.</i>
2019	KmSkr 2019:2 med E 2019:3 samt motionerna 2019:31 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea och 2019:43 Finansiering av institutionssjälavården i förhållande till utjämnings/bidragssystemet	Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden (avslutad), motion 2019:31 bereds inom ramen för KmSkr 2017:15 Ekumeniskt möte 1925 och 2025 och motion 2019:43 bereds inom ramen för KmSkr 2018:5 Flygplatskyrkans framtid. <i>Beräknas slutrapporteras 2023 respektive 2022.</i>
2019	KmSkr 2019:12 med G 2019:1	Gudstjänstupplevelser <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>
2019	KmSkr 2019:13 med G 2019:4	Svenskkyrklig sångsamling <i>Tidpunkt för slutrapportering svårbedömd.</i>
2019	KmSkr 2019:25 med KI 2019:1	Läroplan för Svenska kyrkan <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>
2019	KmSkr 2019:27 med KI 2019:6	Låt oss lära på flera sätt <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>
2018	KmSkr 2018:5 med SK 2018:10	Flygplatskyrkans framtid <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>
2018	KmSkr 2018:15 med F 2018:3	Domkyrkornas ställning i Svenska kyrkan <i>Beräknas slutrapporteras tidigast 2022.</i>

2018	KmSkr 2018:20 med O 2018:4	Församlingens grundläggande uppgift <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>
2017	KmSkr 2017:2 med KI 2017:1	Medlemsstrategi <i>Beräknas slutrapporteras 2024.</i>
2017	KmSkr 2017:15 med Eu 2017:3	Ekumeniskt möte 1925 och 2025 <i>Beräknas slutrapporteras 2023.</i>
2016	KmSkr 2016:9 med G 2016:7	Psalmboken <i>Tidpunkt för slutrapportering svårbedömd.</i>
2016	KmSkr 2016:13 med TU 2016:2	Legitimation för präster och diakoner <i>Kyrkostyrelsen avvaktar förslag från regeringen innan ärendet bereds ytterligare.</i>
2015	KmSkr 2015:5 med TU 2015:17	Verksamhetsberättelse år 2014 för Svenska kyrkans överklagandenämnd <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>
2014	KmSkr 2014:20 med G 2014:6	Kyrkohandbok för Svenska kyrkan <i>Beräknas slutrapporteras 2022.</i>

I avsnittet *Övrig rapportering* rapporterar kyrkostyrelsen kring *Svenska kyrkan på nationell nivå under pandemin 2020*. Rapporten beskriver den omställning som ägt rum i verksamheten, de särskilda insatser som genomförts till stöd för stift och församlingar samt intern samverkan inom Svenska kyrkan och samverkan med beslutsfattare, myndigheter och andra organisationer i civilsamhället inom Sverige och internationellt.

I bilaga 1 *Direkta eller indirekta val – en konsekvensanalys* rapporterar kyrkostyrelsen resultatet av den konsekvensanalys angående direkta och indirekta val som 2017 års kyrkomöte beslutade om efter förslag från organisationsutskottet (O 2017:4) med anledning av fem motioner kring frågeställningen om direkta och indirekta val, 2017:16 Utredning av direkta val, 2017:39 Svenska kyrkans demokrati, 2017:82 Utred indirekta val, 2017:88 Utred Svenska kyrkans val och 2017:101 Indirekta val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte. Vid beredningen av uppdraget har det tolkats som att kyrkostyrelsen ska kunna presentera en jämförande analys av de konsekvenser som direkta respektive indirekta val har för demokratin i kyrkan, för kyrkans syn på sig själv och för möjligheten att i högre grad digitalisera valet.

I bilaga 2 *Utvärdering av regelverket kring arvode för och clearing av kostnader för kyrkliga handlingar* rapporterar kyrkostyrelsen den utvärdering som kyrkomötet beslutade om vid 2016 års kyrkomöte. Utvärderingen har sin grund i motion 2016:58 Kyrkomedlemmens möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar som behandlades i ekonomi- och egendomsutskottets betänkande E 2016:5 där utskottet föreslog att kyrkomötet med anledning av motionen skulle informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anfört kring behovet av en breddad utvärdering av nuvarande regelverk. Kyrkomötet avsåg utskottets förslag till förmån för ett, under överläggningen framlagt, förslag om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att göra en breddad utvärdering.

Utskottets överväganden

Beslut om att med godkännande lägga skrivelsen till handlingarna

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Utskottet har tagit del av skrivelsen som ger en beskrivning av den bredd och komplexitet som Svenska kyrkans nationella nivå har att verka inom.

När det gäller några av de ärenden som ännu inte avslutats konstaterar utskottet den tidsmässiga konflikten kring det som sker i dag och när ärendet beräknas slutrapporteras. Här vill utskottet särskilt påtala kyrkomötesuppdraget kring Våld i nära relationer och Utbildningsinsatser kring våld i nära relationer (KmSkr 2020:15) där verktygen för att stötta bedöms vara på plats först 2024. Här hade utskottet önskat se en avsevärt kortare tidsrymd mellan kyrkomötets beslut och den utbildning som uppdraget förväntas utmynna i. Ett annat exempel är uppdraget om flygplatskyrkan (KmSkr 2018:15) där frågan om snabb handläggning betonats men där tidsrymd mellan uppdrag och slutrapportering ändå uppgår till minst fyra år. Utskottet anser därför, i likhet med samhälls- och kulturutskottet, att det är viktigt att uppdraget kring flygplatskyrkan men även institutionssjälvården slutredovisas under 2022.

Ett ytterligare exempel på lång handläggningstid är den utvärdering som kyrkomötet beslutade om kring regelverk kring arvode för och clearing av kyrkliga handlingar och som hade sin grund i en motion om kyrkomedlemmens möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar (motion 2016:58) samt betänkandet EE 2016:5. Utskottet noterar att utvärderingen nu är slutrapporterad.

Organisationsutskottet reflekterar i sitt yttrande över att analysen kring konsekvenserna av direkta och indirekta val är förhållandevis begränsad i förhållande till bakgrundsbeskrivningen. Ekonomiutskottet ställer sig bakom detta och hade också gärna sett en fördjupad analys.

Utskottet bejakar i övrigt de synpunkter som kyrkolivsutskottet tar upp i sitt yttrande kring lärande och undervisning.

Utskottet ser slutligen positivt på att kyrkostyrelsen ytterligare tillmötesgått utskottets synpunkter genom en tydligare redovisning kring när ärenden beräknas kunna avslutas.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2021:2

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till ekonomiutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Utskottet har särskilt diskuterat behandlingen av kyrkomötets skrivelse 2019:25 med kyrkolivsutskottets betänkande 2019:1 Läroplan för Svenska kyrkan och kyrkomötets skrivelse 2019:26 med kyrkolivsutskottets betänkande 2019:5 Utbildning och stöd för ledare i undervisning. Här uppfattar och uppmuntrar utskottet att ett gott arbete pågår och vill varmt välsigna detta. Utskottet vill dock särskilt understryka och påminna om perspektiv som rör tillgänglighet och mångfald. Utskottet vill betona vikten av att resursbanken för lärande och undervisning görs tillgänglig inte bara för anställda, utan även för ideella, för att den verkligen ska kunna bidra till att sprida evangelium till många. Därutöver behöver det vara så enkelt som möjligt för många att ta del av undervisningsmaterial om kristen tro, med material på lätt svenska och teckenspråk som två av flera exempel.

Vidare konstaterar utskottet att lärande kan ske på många sätt, både genom språk, rörelse, lekar, musik och bild, så att vår tro inte enbart förmedlas som något intellektuellt. Ett samstämmigt utskott vill påtala vikten av att de frågor som lyfts finns med i det fortsatta arbetet med programmet Lärande och undervisning.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På kyrkolivsutskottets vägnar

Agne Arnesson, ordförande

Marie Wildhammar Okker, sekreterare

Beslutande: Agne Arnesson, ordförande, Niklas Grahn, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Peter Egardt, Amanda Carlshamre, Kent Karlsson, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson, Margaretha Herthelius och Lina Dahm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Kristin Molander, Lars Jakobsson, Ellionor Moberg, Tomas Fors, Christoffer Wallin, Zandra Pettersson, Lisa Gerenmark och David Castor.

Biskoparna Thomas Petersson och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2021:3y

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till ekonomiutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Organisationsutskottet har ombetts att yttra sig över ovan nämnda skrivelse avseende de ärenden som redovisats som slutbehandlade och som härstammar från utskottet.

Organisationsutskottet konstaterar att kyrkostyrelsen till årets kyrkomöte slutrapporterar det uppdrag som kyrkomötet 2017, i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2017:4, gav kyrkostyrelsen att göra en konsekvensanalys av direkta och indirekta val ur demokrati-, kyrkosyns- och digitaliseringsperspektiv. Organisationsutskottet ser positivt på att konsekvensanalysen nu är genomförd och att den bland annat kan ha betydelse för utskottets fortsatta resonemang kring valfrågor. En reflektion som utskottet gör avseende innehållet är dock att själva analysen av konsekvenser utgör en relativt liten del i förhållande till bakgrundsbeskrivningen och att utskottet gärna hade önskat ett större djup i den analyserande delen.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Kajsa Walleng, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Roberth Krantz, Monica Lindell Rylén, Tommy Eriksson, Mattias Benke, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Håkan Widepalm, Benny Ahremark Persson, Eric Westroth, Olle Reichenberg, Elisabeth Kullenberg, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars-Ola Dahlqvist, Lars G Linder, Marie Johansson, Roger Eklund, Victor Ramström, Inger Harlevi, Ann-Christin Alexius, Kristina Bäckström, Arnold Boström, Christer Bengtsson, Margareta Karlsson, Gunvor Vennberg, Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2021:3y

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Bland de ärenden som kyrkostyrelsen återrapporterar till årets kyrkomöte har ett beretts av samhälls- och kulturutskottet. Det är kyrkomötets skrivelse 2018:5 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid (KS 2018–1385). Enligt skrivelsen har kyrkostyrelsen i uppdrag att genomlyska skilda organisatoriska och ekonomiska möjligheter i syfte att säkerställa Svenska kyrkans fortsatta verksamhet på Sveriges största flygplatser.

Utskottet konstaterar att ärendet har senarelagts och bereds tillsammans med uppdraget KmSkr 2019:2 om att genomföra en översyn av och ta fram förslag på hur institutionssjälavården, där verksamhet och ansvar vilar på pastorat/församlingar, ska finansieras, med hänsyn till stiftens respektive nationella nivåns roll och uppgift och i förhållande till utjämnings-/bidragssystem. Kyrkostyrelsen beräknar att ärendet kan slutredovisas till kyrkomötet 2022.

Utskottet menar att det är viktigt att kyrkostyrelsen redovisar detta under 2022 då både flygplatskyrkan och institutionssjälavården är angelägna frågor. Såväl behov av som efterfrågan på själavård har ökat under pandemin och nu när restriktionerna lättas ökar flygtrafiken igen, vilket åter gör flygplatskyrkan till en viktig mötesplats. I båda verksamheterna möter Svenska kyrkan många medlemmar som vi inte möter annars och är därför av central betydelse för vår medlemskommunikation.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Ellen Leijen, Birgitta Lindén, Ann-Christine Rosengren, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Mikael Eskilandersson, Anna-Karin Westerlund, Katarina Ramnerö Ödestad, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Lundström, Daniel Larson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Anna-Karin Andersson, Eva-Mai Mineur Tynong, Kjell O Lejon, Bertil Olsson, Bengt Olsson och Staffan Bjerrhede.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:4

Kyrkoantikvarisk ersättning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2020:4, 2021:68 och 2021:87.

I den vid kyrkomötet 2020 bordlagda motionen 2020:4 framhålls att den kyrkoantikvariska ersättningen under lång tid har legat på samma nivå. Därför föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att den kyrkoantikvariska ersättningen behöver indexregleras och räknas upp retroaktivt.

I motion 2021:68 hänvisas till att nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen sedan 2010 har legat stilla och att någon indexuppräknings inte har skett. Mot den bakgrunden föreslås att kyrkomötet ska uppdra åt kyrkostyrelsen att inleda förhandlingar med staten om en uppräknings av den kyrkoantikvariska ersättningen.

I motion 2021:87 finns förslag om att kyrkomötet ska uppdra åt kyrkostyrelsen att dels se över och förnya kommunikationen med staten för att uppnå en ökning av den kyrkoantikvariska ersättningen, dels kommande år fortsätta att anslå medel för kyrkobyggnadsbidrag.

Utskottet framhåller att samtal med staten om den kyrkoantikvariska ersättningen är av stor betydelse och att sådana samtal pågår. Överenskommelsen med staten om kyrkoantikvarisk ersättning har sin grund i den gemensamma övertygelsen att kyrkorna är en del av det svenska kulturarvet. Detta förhållande kvarstår oförändrat idag.

Utskottet ger också sin bedömning av förslagen i de enskilda motionerna och lämnar förslag till beslut.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2020:4,
2. motion 2021:68 ska anses vara besvarad med vad utskottet anfört,
3. bifalla motion 2021:87 punkt 1,
4. avslå motion 2021:87 punkt 2,
5. med anledning av motion 2021:87 punkt 2 uppdra till kyrkostyrelsen att kommande år fortsätta anslå medel för kyrkounderhållsbidrag.

Motionernas förslag

Motion 2020:4 av Aron Emilsson m.fl., Kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till regeringen framföra att den kyrkoantikvariska ersättningen är i behov av att indexregleras och räknas upp retroaktivt sedan dess införande, utifrån inflation och pris- och löneomräkning.

Motion 2021:68 av Inger Harlevi och Carin Jakobsson, Nivån på kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda förhandlingar med staten om en uppräknings av den kyrkoantikvariska ersättningen.

Motion 2021:87 av Suzanne Fredborg, Bevarande av kulturarvet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. se över och förnya påverkan och kommunikation med staten för att uppnå en ökning av kyrkoantikvarisk ersättning för bevarande av kulturarvet,
2. kommande år fortsätta anslå medel för kyrkobyggnadsbidrag.

Bakgrund

Grundläggande bestämmelser angående den kyrkoantikvariska ersättningen finns i kulturmiljölagen (1988:950). Beträffande kyrkliga kulturminnen regleras i 4 kap. 16 § första stycket att Svenska kyrkan har rätt till viss ersättning för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Denna ersättning betalas ut sedan år 2002.

I överenskommelsen mellan staten och Svenska kyrkan i frågor som rör de kulturhistoriska värdena inom Svenska kyrkan (Ku 2000/470/Ka) regleras parternas ansvar och formerna för samverkan och redovisning i frågor som rör de kyrkliga kulturarvet. Överenskommelsen löper tills vidare. Enligt denna ska kontrollstationer ske vart femte år. Den senaste kontrollstationen inträffade 2019.

Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkostyrelsen har genom beslut i september 2012 utfärdat *Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning*. Villkoren har sedan genom beslut i kyrkostyrelsen reviderats. Kyrkostyrelsen fastställde i juni 2019 *Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning, version 2.0*. De reviderade villkoren trädde i kraft omedelbart och gäller från och med ramår 2021. De tidigare villkoren – version 1.1 – gäller fortsatt till och med ramår 2020. Det innebär att båda villkoren kommer att användas parallellt till dess att samtliga projekt på ramår 2020 har avslutats.

Villkoren tar sin utgångspunkt i att det kyrkliga kulturarvet tillhör alla och ska vara tillgängligt för alla. Genom den kyrkoantikvariska ersättningen bidrar Sveriges befolkning till den långsiktigt hållbara förvaltningen av de kyrkliga kulturminnena. Det konstateras att Svenska kyrkan har rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Det sägs också att ersättningen ska fördelas och användas så att de kyrkliga kulturminnena och deras värden, på ett långsiktigt hållbart sätt, förvaltas som resurser för nuvarande och kommande generationer. Villkoren preciserar de objekt och de åtgärder som med dessa utgångspunkter är berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Regeringens skrivelse 2018/19:122

I maj 2019 överlämnade regeringen ovan rubricerade skrivelse till riksdagen. I beskrivningen av skrivelsens huvudsakliga innehåll hänvisade regeringen till de bestämmelser i kulturmiljölagen (1988:950) som reglerar frågan om den kyrkoantikvariska ersättningen och redovisade hur denna har använts under åren 2002–2017. Regeringen framhöll att den kyrkoantikvariska ersättningen har stor betydelse för värden och bevarandet av det kyrkliga kulturarvet. Vidare redovisade regeringen

sin bedömning att den kyrkoantikvariska ersättningen har fördelats och använts i enlighet med de principer som slogs fast i samband med relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan. Sålunda, sade regeringen, bör staten även fortsättningsvis, tillsammans med Svenska kyrkan, ta ansvar för att det kyrkliga kulturarvet bevaras, används och utvecklas.

I skrivelsens fjärde avsnitt tog regeringen upp frågan om nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen. I inledningen till detta avsnitt sade regeringen följande.

Anslaget för den kyrkoantikvariska ersättningen har sedan det infördes 2002 successivt ökat fram till 2009. Sedan 2010 har det legat på samma nominella belopp, 460 miljoner kronor per år. En effekt av det är att anslagets värde, justerat för inflation, minskat något under senare år (se diagram 4.1).

Regeringen redovisade att frågan om nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen har behandlats, dels i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1), dels i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1). I båda fallen innebar förslagen att anslaget fortsatt skulle vara 460 miljoner kronor. Regeringen sade i den senare budgetpropositionen att, utifrån den tillgängliga informationen, skulle detta gälla till och med 2021.

Behandling vid tidigare kyrkomöten

Den kyrkoantikvariska ersättningen har ur olika perspektiv behandlats vid ett antal kyrkomöten sedan ersättningen infördes.

Kyrkomötet 2005

Frågan om den kyrkoantikvariska ersättningen efter år 2009 behandlades vid 2005 års kyrkomöte av kyrkorättsutskottet i betänkandet Kr 2005:6. I motion 2005:46 föreslogs dels att kyrkomötet skulle besluta att uttala att den årliga statliga kyrkoantikvariska ersättningen till Svenska kyrkan är nödvändig för bevarande av det viktiga kulturarv som kyrkobyggnader och kyrkogårdar utgör, dels att kyrkomötet skulle besluta uppdraga till kyrkostyrelsen att ge detta uttalande regeringen till känna.

I sina överväganden konstaterade utskottet att det fanns ett formaliserat samråd mellan Svenska kyrkan och staten för frågor om de kyrkliga kulturvärdena och att avstämningar skulle ske med början 2009. Utskottet noterade också att kyrkostyrelsen i sin skrivelse (KsSkr 2005:1) särskilt hade markerat att samtal med staten om den kyrkoantikvariska ersättningen var prioriterade. Mot bakgrund av detta föreslog utskottet att kyrkomötet skulle avslå motionen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2014

Vid 2014 års kyrkomöte behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Kyrkoantikvarisk ersättning (EE 2014:10) bland annat frågan om nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen. I motion 2014:73 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle verka för en höjning av den kyrkoantikvariska ersättningen för att kyrkorna skulle kunna göras tillgängliga för funktionsnedsatta. Utskottet menade att kyrkostyrelsen inte kunde verka för en höjning av ersättningsnivån för arbeten som avser just tillgänglighet, då det inte är åtgärden som sådan utan de kulturhistoriska merkostnaderna som är avgörande för nivån. Mot bakgrund av detta föreslog utskottet att kyrkomötet skulle avslå motionen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid 2015 års kyrkomöte behandlade ekonomi- och egendomsutskottet en motion rörande dispositionstiden för den kyrkoantikvariska ersättningen. I betänkandet Kyrkoantikvarisk ersättning (EE 2015:8) behandlade utskottet motion 2015:13 i vilken det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle utreda möjligheten att ändra regelverket så att den kyrkoantikvariska ersättningen skulle få disponeras i tre år i stället för två år.

Utskottet sade sig vara medvetet om att det skulle kunna vara svårt för pastorat och församlingar att slutföra arbeten inom den tid de disponerar den kyrkoantikvariska ersättningen. Dock menade utskottet att det avslutade arbetet med att förbättra regelverket för fördelning av den kyrkoantikvariska ersättningen sannolikt skulle underlätta för pastorat och församlingar att kunna avsluta påbörjade arbeten inom dispositionstiden. Mot bakgrund av detta föreslog utskottet att kyrkomötet skulle avslå motionens förslag.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2020:4.
2. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:68 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.
3. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2021:87 punkt 1.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:87 punkt 2.
5. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2021:87 punkt 2 uppdra till kyrkostyrelsen att kommande år fortsätta anslå medel för kyrkounderhållsbidrag.

Utskottet vill understryka att fortsatta samtal med staten, när det gäller den kyrkoantikvariska ersättningen, är av stor betydelse. Utskottet har emottagit information om att sådana samtal kontinuerligt sker. I det sammanhanget vill utskottet understryka följande.

När överenskommelsen med staten träffades grundades det ursprungliga avtalet i en av Statskontoret framtagen analys av omständigheter och behov i frågan om kyrkoantikvarisk ersättning. Denna analys bör rimligen kunna användas som utgångspunkt för de fortsatta samtalen och därmed också för överläggningar om den kyrkoantikvariska ersättningens värdeutveckling. En utgångspunkt för överenskommelsen var då att man såg kyrkorna som ett för hela svenska folket gemensamt kulturarv. Detta förhållande är lika aktuellt idag och det måste också fortsättningsvis vara ett grundläggande skäl till att den kyrkoantikvariska ersättningen erhålls. Denna grundhållning är också vägledande för utskottets ställningstagande till de förslag som framförs i de motioner som behandlas i detta betänkande. Utskottet gör följande bedömning.

Avseende förslaget i motion 2020:4 menar utskottet att det inte finns några förutsättningar för att ta upp samtal med staten om retroaktiv ersättning. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

I motion 2021:68 föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att inleda förhandlingar med staten om en uppräknig av den kyrkoantikvariska ersättningen. Utskottet är medvetet om att dessa samtal redan pågår. Med hänvisning till detta anser utskottet att det som motionärerna efterlyser redan sker och därför föreslår utskottet att motionen ska anses besvarad.

Utskottet delar motionärens förslag att kyrkostyrelsen behöver se över och förnya påverkan och kommunikation med staten för att uppnå en ökning av kyrkoantikvarisk

ersättning för bevarande av kulturarvet och föreslår därför att motion 2021:87 punkt 1 ska bifallas. I sak instämmer utskottet också i det som föreslås i motionens punkt 2, men då den korrekta benämningen inte längre är kyrkobyggnadsbidrag utan kyrko-
underhållsbidrag, kan utskottet av formella skäl inte föreslå bifall till denna punkt utan föreslår med anledning av den att det ska uppdras till kyrkostyrelsen att det även fortsättningsvis ska anslås medel för kyrkounderhållsbidrag.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojdkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Reservation avseende motion 2021:87 till förmån för vårt avslagsyrkande utifrån att kyrkostyrelsens arbete med frågan pågår.

Mats Ludvigsson, Birger Wernersson, Pernilla Edman och Inger Wahlman

Reservation 2

Jag reserverar mig mot ekonomiutskottets förslag till beslut att avslå motion 2020:4 till förmån för att bifalla motionen.

David Lång

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:5

Prästlönetillgångarnas avkastning och utdelning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas den från 2020 års kyrkomöte bordlagda motionen 2020:20. Motionären föreslår att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att se över de rådande bestämmelserna om prästlönetillgångarna.

Utskottets bedömning är att frågan är komplicerad. Det är emellertid utskottets uppfattning att de regleringar och den handläggning av prästlönetillgångarna som nu finns fungerar tillfredsställande. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet avslag på motion 2020:20.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2020:20.

Motionens förslag

Motion 2020:20 av Lennart Persson, Prästlönetillgångarnas avkastning och utdelning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över nu rådande bestämmelser för prästlönetillgångarna.

Bakgrund

Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan

I lagens 9 § finns bestämmelser om den kyrkliga egendomen. I denna paragraf sägs följande.

Prästlönefastigheter och prästlönefonder (prästlönetillgångar) har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Endast avkastningen får användas för ändamålet.

Prästlönetillgångarna skall förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Regeringen får besluta om tillsyn av förvaltningen.

Förmögenheten skall vara placerad på ett godtagbart sätt.

Kyrkoordningen

Kyrkoordningens 46 kap. behandlar frågor om prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom. Där sägs i 1 § att prästlönetillgångarna har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. I 2 § regleras att stiftens ska förvalta prästlönetillgångarna, men att församlingarna – eller, i

förekommande fall, pastoraten – har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna. I 3 § sägs att förvaltningen ska ske så effektivt som möjligt. Tillgångarna ska förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Bestämmelser om fördelningen av den nettovinst som uppkommer i förvaltningen finns i 4–5 §§. De återges här i sin helhet.

4 § Utgifterna för stiftets förvaltning av prästlönetillgångarna ska betalas med inkomsterna från denna förvaltning.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönefastigheterna utgörs av vad som återstår av vinsten från den samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret minskad med det belopp som enligt 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen. (SvKB 2016:1)

5 § Den nettovinst som uppkommer vid förvaltningen av prästlönetillgångarna och som tillkommer församlingarna ska stiftet fördela på dessa i förhållande till deras andelar i prästlönetillgångarna.

Stiftet får dock av vinsten behålla de medel som behövs för förvaltningen.

Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp. (SvKB 2016:1)

Ytterligare en värdesäkring av prästlönetillgångarna görs genom att reavinster som uppstår i samband med försäljning av prästlönefastigheter tillförs prästlönefondens grundkapital.

10 § Om en prästlönefastighet säljs eller exproprieras, om en naturtillgång upplåts eller något annat liknande görs i fråga om fastigheten, ska ersättningen för detta tillföras stiftets prästlönefond.

11 § Varje år ska ett belopp motsvarande prästlönefondens värdeminskning på grund av inflationen avsättas från fondens avkastning till kapitalet.

Det kan, i anslutning till ovan nämnda bestämmelser, nämnas att kyrkostyrelsen årligen sammanställer en rapport över sin tillsyn, Av den av kyrkostyrelsens arbetsutskott i september 2021 fastställda rapporten *Samråd och tillsyn prästlönetillgångar 2020* framgår det att omfattningen av värdesäkringarna via dessa reavinster under det gångna året har överstigit inflationen.

Kyrkomötets tidigare behandling av frågan

Frågor rörande prästlönetillgångarna har, utifrån flera olika aspekter, behandlats vid en rad kyrkomöten. Det som refereras här nedan avser tillfällen när frågan har tagits upp från utgångspunkter som ligger nära det som den föreliggande motionen avser.

Kyrkomötet 2010

Till kyrkomötet 2010 inkom två motioner (2010:2 och 2010:67) som båda avsåg frågor kring placering och förvaltning av prästlönetillgångarna. Dessa motioner behandlades av ekonomi- och egendomsutskottet i betänkandet Kyrkans tillgångar och reglering av prästlönetillgångarna (EE 2010:1).

I motion 2010:2 föreslog motionären att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till regeländringar när det gällde placering av kyrkans tillgångar. Utskottet sade sig dela motionärens uppfattning att det var viktigt att det fanns en riskspridning i förvaltningen av tillgångarna. Dock fann inte utskottet att regelverket ledde till sådana problem att det skulle vara motiverat att vidta särskilda åtgärder. Av den anledningen föreslog utskottet avslag på motionens förslag.

I motion 2010:67 föreslog motionären att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att hos regeringen begära att Svenska kyrkans förvaltning av prästlönefonderna skulle ha samma regelverk som andra aktörer på marknaden. Utskottet instämde i motionärens uppfattning att det skulle vara angeläget med klarhet i prästlönetillgångarnas skattesituation. När det gällde frågan om prästlönetillgångarnas regelverk, ansåg utskottet dock att den stiftseliknande karaktären var logisk mot bakgrund av prästlönetillgångarnas tillkomst och syfte. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås.

Beträffande båda motionerna beslutade kyrkomötet i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2014

Vid kyrkomötet 2014 behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Fördelning av vinsten från prästlönetillgångarna (EE 2014:2) två motioner (2014:8 och 2014:33).

I motion 2014:8 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som skulle göra det möjligt för stiftens att fördela vinsten från prästlönetillgångarna ”på ett rättvisare sätt”. Beträffande denna motion konstaterade utskottet att den utdelning som stiftens varje år gör till församlingar och pastorat beräknas efter lagskyddade andelstal som varje församling har. Dessa andelstal, sade utskottet, kan endast ändras av Kammarkollegiet efter särskild prövning. Mot denna bakgrund föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2014:33 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att se över regelverket för utjämningsystemet ”för att optimera avkastningen från prästlönetillgångarna”. Här sade sig utskottet ha fått kunskap om att kyrkostyrelsen hade tillsatt en utredning i vars uppgift ingick att göra en översyn av Svenska kyrkans utjämnings-system. I utredningen hade också inkluderats den särskilda utjämningsavgiften ”som utgör den del av utdelningen från prästlönetillgångarna som tillfaller utjämnings-systemet”. Mot bakgrund av detta menade utskottet att det skulle vara olämpligt att ge kyrkostyrelsen ett särskilt utredningsuppdrag. Av den anledningen föreslog utskottet avslag på motionens förslag.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med detta förslag.

Kyrkomötet 2015

Vid 2015 års kyrkomöte behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Ökad återföring av ekonomiska resurser till församlingarna via prästlönetillgångarna (EE 2015:2) en motion (2015:74) där motionären föreslog att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå en ändring i kyrkoordningen avseende den procentuella fördelningen av prästlönetillgångarna så att en större andel skulle återföras till berörda församlingar och pastorat.

I sina överväganden sade sig utskottet konstatera att församlingarnas fastställda andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna kraftigt varierade. Som ett exempel nämndes att det i Stockholms stift fanns församlingar som saknade andelar i avkastningen. Samtidigt, sade utskottet, var det församlingarna i Stockholms stift som i hög

utsträckning bidrog till utjämningsystemet via en omfördelning av kyrkoavgiften. Ett bifall till motionärens förslag skulle, menade utskottet, således riskera leda till att den ekonomiska solidariteten mellan enheterna inom Svenska kyrkan minskade. Utskottet hänvisade också till förslagen i utredningen (SKU 2015:1) *Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*. Av dessa skäl föreslog utskottet avslag på den framlagda motionen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2020:20.

Utskottet finner att det är en komplicerad fråga som tas upp i den föreliggande motionen. Utskottet inser att det kan finnas olika meningar i enskilda frågor, eftersom det till komplexiteten också hör att det som är bäst för kyrkan i stort, på det lokala planet inte alltid kommer att uppfattas som det bästa beslutet. Det är emellertid utskottets uppfattning att förvaltningen av prästlönetillgångarna fungerar bra med den reglering och med den handläggning som finns idag och att revisorerna har den insyn som är nödvändig.

Därutöver vill utskottet erinra om det som sades i ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2015:2 om riskerna för att den ekonomiska solidariteten mellan enheterna i Svenska kyrkan skulle kunna minska. Så som systemet nu är utformat, bygger det på ett historiskt förankrat delägarskap och eventuella förändringar måste göras med stor försiktighet. Därutöver menar utskottet att det kan uppstå svårigheter om det ska ske förändringar i en verksamhet som är lagreglerad.

Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att motionen ska avslås.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:6

Anonymisering av kollekt via Swish

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:90 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska utreda de tekniska förutsättningarna för avidentifiering av Swish-kollekter innan dessa delges församlingarna.

Utskottet menar att de bestämmelser och den lagstiftning som omgärdar digitala kollekt och elektroniska penningtransaktioner ger tillräckligt hög säkerhet för att anonymiteten för den enskilde kan upprätthållas. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet beslutar avslå motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:90.

Motionens förslag

Motion 2021:90 av Erik Westroth m.fl., Anonymisering av kollekt via Swish

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda de tekniska förutsättningarna för att låta församlingarnas Swish-kollekter avidentifieras innan transaktionerna delges församlingen.

Bakgrund

Möjligheten att betala kollekt och avgifter inom Svenska kyrkan via Swish reglerades år 2016 (SvKB 2015:2, SvKB 2015:3). Redan tidigare fanns möjligheten att ta upp kollekt eller att låta deltagare betala avgifter via Swish. För inbetalningar som avsåg annat än kollekt kunde befintligt regelverk i bokföringslagen tillämpas men den dåvarande inomkyrkliga regleringen kring kollekt och kollektbok (SvKB 2005:6, 2006:5) fängade inte upp hur de digitala kollekterna skulle administreras och redovisas.

Före regleringen kom de församlingar som tidigt började använda digitala betalningar att utveckla egna lokala regelverk för att inte bryta mot dåvarande regelverk kring kollekt. Behovet av utveckling av kollektregelverket för enhetlig redovisning kom därmed att tydliggöras.

En svårighet som tidigt konstaterades var bristen på anonymitet i samband med att digitala lösningar användes vid inbetalning av kollekt. Detta kan anses stå i strid mot den tradition och praxis kring anonymitet som gäller vid kollektupptagning. I den redovisning församlingen erhåller från banken om inbetalningar via Swish framgår givare och belopp. Risker att församlingen skulle använda dessa uppgifter om givare

för att exempelvis göra utskick för att vädja om ytterligare medel till olika ändamål bedömdes som tillräckligt väsentlig för att det i det nya regelverket skulle föras in en förbudsparagraf mot att föra register över kollektgivare.

Lagstiftning kring finansiella transaktioner samt personuppgifter

Under de senaste åren har lagstiftningen kring finansiella transaktioner för att förhindra penningtvätt skärpts. Detta medför att bankerna förväntas ha en hög transparens för att kunna följa ekonomiska transaktioner. Någon förändring kring anonymisering från bankväsendet sida torde därmed inte vara aktuell. Att en bank sänder uppgifter om givaren till en annan del av trossamfundet för anonymisering innebär i sig ett röjande av personuppgift och kräver att givaren informeras om detta i enlighet med GDPR-regelverket. Detta gäller även om den mottagande enheten givit banken i uppdrag att sända uppgifterna till en annan enhet.

Sekretessregler

Den ordning som idag föreligger innebär att uppgifter om givaren lämnas direkt till den enhet som har att hantera den ekonomiska transaktionen enligt lag och inomkyrkligt regelverk.

I kyrkoordningens 54 kap. 3 § framgår att ”I kyrkans insamlingsverksamhet gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskild givare.” Med insamlingsverksamhet avses främst olika rikskyrkliga och lokala insamlingar för Svenska kyrkans internationella arbete och Svenska kyrkan i utlandet. Förbudet mot att röja uppgifter kan också avse andra insamlingar i kyrkans regi, till exempel till församlingens lokala diakoni eller till en vänförsamling i ett annat land.

Sekretess avseende utlämnande av uppgift finns även reglerat i Svenska kyrkans kollektivavtal (p. 21 i protokollsanteckningar).

Kyrkoordningens bestämmelser kring röjande av uppgift om enskild givare i insamlingsverksamheten beslutades innan möjligheten att betala via Swish och andra digitala lösningar fanns. Bestämmelserna torde dock kunna tolkas som att även dessa typer av gåvogivande omfattas av ovanstående sekretessregler så att uppgifterna endast hanteras av dem som i sin tjänst handlägger uppgifterna. Någon ytterligare spridning av dessa personuppgifter ska därför inte ske ens på den enskilda arbetsplatsen.

Utveckling av it-stöd och nya administrativa funktioner

Det är idag inte möjligt för nationell nivå att inom ramen för befintliga it-system och med befintlig administration hantera utveckling av inomkyrkliga it-lösningar för att garantera anonymiteten kring lokalt inkomna gåvor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:90.
--

Utskottet menar att nuvarande bestämmelser kring den personliga tystnadsplikten för personal i kombination med den lagstiftning som finns kring penningtransaktioner och GDPR ger tillräckligt god säkerhet så att enskilda givares anonymitet kan upprätthållas.

Utskottet anser med anledning av ovanstående att någon utredning kring denna fråga inte är nödvändig och föreslår därför att motionen avslås.

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, Fredrik Ottesen, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Mats Nilsson, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Honglo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag gör bedömningen att utskottets övervägande inte utgör en fullgod utredning av ärendet mot motionen behandlar. Frågan är viktig och inte särskilt kostsam att utreda vidare. Jag menar därför att motion 2021:90 bör bifallas.

Fredrik Ottesen

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:7

Tak för kyrkoavgiften

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionen 2021:60. I motionen föreslås att kyrkomötet ska uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att införa ett tak på kyrkoavgiften för den enskilde.

Utskottets bedömning är att frågan om beräkning av kyrkoavgiften visserligen är komplicerad, men att det inte finns skäl för en utredning. Därför föreslår utskottet avslag på motion 2021:60.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:60.

Motionens förslag

Motion 2021:60 av Vivianne Wetterling och Olov Lindquist, Tak för kyrkoavgiften

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten till ett tak på uttag av kyrkoavgift från den enskilde och att därvid beakta vilken deklarerad årsinkomst som är ett lämpligt tak för avgiftsuttag.

Bakgrund

Regleringar i lag

Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan innehåller i 7–8 §§ bestämmelser om kyrkoavgiften. Där regleras följande.

- 7 § Den som tillhör Svenska kyrkan skall betala lokal och regional kyrkoavgift.
- 8 § Församlingen beslutar om lokal kyrkoavgift. Om församlingen ingår i en kyrklig samfällighet, får samfälligheten besluta om hela eller del av avgiften.
Stiftet beslutar om regional kyrkoavgift.

Lagen (1998:1593) om trossamfund innehåller i 16 § bestämmelser om Svenska kyrkans rätt till hjälp med uppbörd av kyrkoavgiften.

- 16 § Svenska kyrkan har rätt till hjälp av staten med bestämmande, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp.

Bestämmelser om förfarandet meddelas i särskild lag.

Regeringen beslutar att ett annat registrerat trossamfund än Svenska kyrkan skall få sådan hjälp. Regeringen får besluta att ett trossamfund som har beviljats hjälp inte längre skall få det.

Ytterligare reglering finns i lag (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund där följande bestämmelser ingår.

3 § Avgifter som tas in med statlig hjälp beräknas på grundval av den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten.

5 § Trossamfundet ska senast den 3 december varje år på medium för automatisk databehandling till Skatteverket lämna de uppgifter som behövs för att ta ut avgifterna.

Uppgifterna ska gälla för visst beskattningsår och får endast avse personer som den 1 november året före det beskattningsår för vilket avgiften ska tas in

1. är skyldiga att betala kyrkoavgift enligt 7 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan, eller

2. har eller anses ha samtyckt enligt 6 § denna lag till att betala avgift till trossamfundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Regeringen har i förordning (1999:728) om avgift till registrerat trossamfund meddelat följande föreskrift.

1 § Denna förordning gäller avgifter till registrerade trossamfund enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund.

2 § Skatteverket får meddela föreskrifter om hur de uppgifter som behövs för att bestämma, debitera, redovisa och ta in avgifter till registrerade trossamfund skall lämnas till verket.

Kyrkoordningen

Frågor om kyrkoavgiften regleras i 42 kap. kyrkoordningen. I 2 § finns hänvisningar till ovan refererade bestämmelser i lag.

I 3 § första stycket sägs att, när en församling har fastställt budgeten, ska kyrkorådet genast underrätta kyrkostyrelsen om den beslutade avgiftssatsen. Av bestämmelsen framgår också att avgiftssatsen ska bestämmas som ett procenttal av den kyrkotillhöriges inkomst.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har behandlat frågor som rör kyrkoavgiften vid ett flertal tillfällen. Det som refereras i det följande gäller ärenden som anknyter till det som den föreliggande motionen aktualiserar.

Kyrkomötet 2002

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade vid 2002 års kyrkomöte i betänkandet Kyrkoavgiften (EE 2002:6) en rad motioner som på olika sätt aktualiserade frågan om kyrkoavgiftens storlek.

I motion 2002:32 föreslog motionären att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda förutsättningar och konsekvenser av införande av ett maxbelopp för kyrkoavgiften. I motion 2002:69 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda

behovet av och eventuellt komma med förslag om ”golv och tak” i kyrkoavgiften. Ytterligare några motioner innehöll liknande förslag.

I sina överväganden skriver utskottet att ”de skilda frågeställningar som tas upp i motionerna visar på områden som bör belysas närmare. Frågeställningar om kyrkoavgiften är dock mycket komplexa och en utredning bör därför tillsättas.” Utskottet menade att detta möjligen skulle kunna ske inom ramen för utredningen för utvärdering av utjämnningssystemet.

I ett till betänkandet fogat yttrande sade budgetutskottet att ”frågan om kyrkoavgiften är av avgörande betydelse för budget- och planeringsförutsättningarna i framtiden”. Vidare anger utskottet att de båda utredningarna, dels den om utvärdering av utjämnningssystemet, dels den om konsekvenser av en friare församlingstillhörighet, skulle kunna komma att beröra aspekter kring kyrkoavgiften.

Mot bakgrund av detta föreslog utskottet att de till utskottet hänvisade motionerna skulle avslås, men att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utarbeta utredningsdirektiv och låta frågor om kyrkoavgiften utredas med inriktning på förslag till förändringar.

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag.

Kyrkomötet 2004

I betänkandet Kyrkoavgiften (EE 2004:1) behandlade ekonomi- och egendomsutskottet fyra motioner som alla berörde kyrkoavgiften. Två av dem har anknytning till det nu föreliggande förslaget.

I motion 2004:7 föreslogs att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast komma med ett förslag till ett införande av en högsta kyrkoavgift. Motion 2004:53 innehöll förslaget att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag med innebörden att kyrkoavgiften inte för någon församling skulle skilja mer än 25 procent från riksgenomsnittet.

I sina överväganden sade utskottet att en ”samlad bedömning av aktuella utredningar i kyrkoavgiftsfrågan ännu saknas”. Vidare noterade utskottet att två mindre utredningar skulle komma att presenteras senare under år 2004, *Tak och golv för kyrkoavgiften – kartläggning av uppbördstekniska förutsättningar m.m.* samt en rapport kring återbetalningsfrågan. I utredningen om tak och golv i kyrkoavgiften, sade utskottet, finns en hänvisning till förarbetena till lagen (1999:1951) om Svenska kyrkan, där det sägs att avgiften ska sättas i förhållande till inkomsten. Med hänvisning till detta sade utskottet att ett införande av tak för kyrkoavgiften skulle kunna kräva en lagändring.

Till betänkandet fogades ett yttrande (Ln 2004:6y) från läronämnden. I yttrandet påminde läronämnden om den bibliska principen om tionde som ett uttryck för att den enskildes ansvar bör stå i proportion till bärkraft. Vidare underströk läronämnden vikten av att teologiskt aktualisera de ekonomiskt sämst ställdas villkor för erläggande av kyrkoavgift.

Mot bakgrund av detta och med instämmande i läronämndens bedömning föreslog utskottet avslag på båda motionerna.

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag.

Kyrkomötet 2008

Vid 2008 års kyrkomöte behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Möjlighet till befrielse från kyrkoavgift (EE 2008:7) en motion (2008:50) med förslaget att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda och återkomma med förslag till uppbördsrutiner som skulle befria kyrkomedlemmar med de lägsta inkomsterna

från kyrkoavgift. Det handlade därmed om nivån på kyrkoavgiften, men ur perspektivet att det skulle införas ett golv för denna.

Utskottet fann att frågan var angelägen, men föreslog ändå avslag på motionen. Detta skedde med hänvisning till att kyrkostyrelsen kontinuerligt arbetade med frågan. Utskottet underströk betydelsen av att detta också fortsatt skulle vara fallet.

Läronämnden hänvisade i sitt yttrande till det som nämnden hade sagt i sitt yttrande vid 2004 års kyrkomöte, nämligen att den bibliska principen om tionde som ett uttryck för att den enskildes ansvar bör stå i proportion till bärkraft. Därför hade läronämnden sagt sig finna att ”en proportionalitet mellan inkomstens och kyrkoavgiftens storlek uttrycker den solidaritet som bör präglade den kristna kyrkan”.

Vidare hade läronämnden betonat vikten av att teologiskt aktualisera de ekonomiskt sämst ställdas villkor för erläggande av kyrkoavgift.

Kyrkomötet beslutade bifalla utskottets förslag.

Vid kyrkomötet 2008 besvarade kyrkostyrelsen en fråga (2008:14) om maxbelopp för kyrkoavgiften. I sitt svar framhöll kyrkostyrelsen att frågan hade varit föremål för en konsekvensanalys beträffande införandet av tak och golv på kyrkoavgiften. Analysen, sade kyrkostyrelsen, pekade på att ett antal bestämmelser i kyrkoordningen, och viktigare, ett antal lagar skulle behöva omformuleras. Det senare innebar att kyrkan inte ensam ägde frågan. I svaret från kyrkostyrelsen sades också följande. ”Den statliga hjälpen med uppbörden av kyrkoavgiften är mycket viktig för kyrkan och det är därför angeläget att reglerna för beräkning av kyrkoavgiften är enkla och så nära som möjligt ansluter till kommunalskatteberäkningen.” Kyrkostyrelsen konstaterade att genomförda utredningar och analyser inte hade föranlett kyrkostyrelsen att lägga fram något konkret förslag.

Kyrkomötet 2014

Frågan om ett golv för kyrkoavgiften återkom vid 2014 års kyrkomöte. I betänkandet Inför ett golv för kyrkoavgiften (EE 2014:7) behandlades en motion (2014:49) där kyrkostyrelsen föreslogs få i uppdrag att utreda möjligheterna att införa ett golv för kyrkoavgiften.

Utskottet sade sig notera att ”nuvarande lagstiftning om kyrkoavgift påbjuder att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala kyrkoavgift och att denna avgift ska beräknas som en procentsats på medlemmens kommunalt beskattningsbara inkomst”. Därmed, fortsatte utskottet, äger Svenska kyrkan inte själv frågan. Mot den bakgrunden menade utskottet att det i motionen framlagda förslaget skulle avslås.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2017

I betänkandet Golv och tak för kyrkoavgiften (EE 2017:2) behandlade ekonomi- och egendomsutskottet vid 2017 års kyrkomöte en motion (2017:123) med förslaget att kyrkomötet skulle besluta uppdra till kyrkostyrelsen att utreda ett införande av golv och tak gällande kyrkoavgiften.

I sina överväganden framhöll utskottet att den som är medlem i Svenska kyrkan enligt lag är skyldig att betala kyrkoavgift i den mån medlemmen har en kommunalt beskattningsbar inkomst. Utskottet påminner också om att kyrkostyrelsen som svar på en fråga under 2008 års kyrkomöte hade redovisat varför man inte avsåg att lägga fram något konkret förslag i frågan om golv och tak för kyrkoavgiften. Vidare konstaterade utskottet att eftersom kyrkoavgiften tas ut efter en procentsats i förhållande

till denna inkomst, innebär detta att var och en får bidra till Svenska kyrkans verksamhet efter egen ekonomisk bärkraft. Befintlig lagreglering gav inte, sade utskottet, utrymme för att avvika från denna ordning.

Mot denna bakgrund föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Till betänkandet fogades en reservation till förmån för motionens förslag.

Kyrkomötet beslutade bifalla utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:60.

Frågan om kyrkoavgiften har, som framgår av bakgrundsbeskrivningen, behandlats vid ett antal kyrkomöten. Detta visar att det rör sig om en komplicerad fråga. Men frågan är väl utredd och utskottet ser inte något behov av ytterligare utredningar.

En viktig grundprincip är att alla medlemmar i Svenska kyrkan betalar en kyrkoavgift som är beräknad på samma sätt. Så sker enligt nuvarande lagstiftning och den reglering som finns i kyrkoordningen, Det är betydelsefullt att Svenska kyrkan slår vakt om detta.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen är frågan om kyrkoavgiften reglerad i såväl lagen om Svenska kyrkan som i lag om avgift till registrerat trossamfund. Ett annat sätt att beräkna kyrkoavgiften skulle därmed kräva ändringar i lagstiftningen. Detta innebär att Svenska kyrkan inte ensidigt förfogar över denna fråga. Enligt utskottets mening är detta ytterligare ett skäl för att avslå det i motionen framlagda förslaget.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:8

Antalet revisorer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:88 i vilken föreslås en kyrkoordningsändring som skulle innebära att kyrkofullmäktige, utöver en auktoriserad revisor/revisionsbolag skulle kunna välja 1–2 övriga revisorer. I nuvarande skrivning är kravet två övriga revisorer.

Utskottet menar att kyrkoordningens nuvarande regler ger utrymme för att gå utanför den egna geografiska gränsen och att en minskning av antalet skulle ge en ökad sårbarhet. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet ska avslå motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:88.

Motionens förslag

Motion 2021:88 av Suzanne Fredborg, Antalet revisorer

Kyrkomötet beslutar att ändra bestämmelsen i 48 kap. 2 § andra stycket första mening-
en till att lyda enligt följande:

Kyrkofullmäktige ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare en eller två revisorer.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2021:88 i Kn 2021:5y, *bilaga*.

Bakgrund

Gällande bestämmelser och god revisionsred

Kyrkomötet beslutade 2005 med anledning av budgetutskottets betänkande 2005:2 att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att klarlägga vad som är god revisionsred inom Svenska kyrkan. Under årens lopp har revisionsfrågan behandlats av kyrkostyrelsen och 2009 beslutade kyrkostyrelsen om en utredning av revisionsbestämmelserna för hela Svenska kyrkan. Arbetet utmynnade i rapporten *Revision och granskning av kyrkans verksamhet* (SKU 2011:1). Rapporten låg därefter som underlag till kyrkostyrelsens skrivelse 2011:6 *Revision och granskning av Svenska kyrkans verksamhet* där förändringar föreslogs som till stor del avsåg mer enhetlig revision för alla nivåer inom Svenska

kyrkan samt en viss rensning av inomkyrkliga specialregler som redan omfattas genom lagstiftningens definition av revision.

Vid samma tidpunkt, 2011, infördes nya regelverk, ISA, för de auktoriserade revisorerna vilket medförde att kyrkoordningens revisionskapitel 48, 50 samt 52 även kunde anpassas till dessa, till exempel avseende kompetenskraven för den auktoriserade revisorn.

Vad som ska granskas inom ramen för den lagstadgade revisionen definieras genom kopplingen till god revisionssed. Utöver den lagstadgade revisionen innehåller kyrkoordningen krav på en utökad kyrklig verksamhetsrevision i form av granskning ”om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig”.

I kyrkostyrelsens skrivelse 2011:6 uttrycker kyrkostyrelsen vikten av verksamhetsgranskning.

Behovet av denna granskning är lika stor idag som tidigare. Att det vid sidan av lagstadgad revision finns en fördjupad kyrklig granskning av verksamhetens ändamålsenlighet är således både viktigt och naturligt.

Granskningen av verksamheten är väsentlig. Lika viktig är granskning av själva styrnings- och ledningsprocesserna. Granskning i syfte att bidra till en professionell och tydlig styrning av verksamheten är central för en ändamålsenlig och effektiv verksamhet. På detta sätt tillför granskningen även ett framåtriktat mervärde.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade skrivelsen i sitt betänkande EE 2011:1 Revision och granskning av Svenska kyrkans verksamhet m.m. Utskottet hade dessförinnan även inhämtat yttrande från budgetutskottet, B 2011:1y. Budgetutskottet önskade ett klarläggande kring frågan om återkoppling av verksamhetsrevisionens resultat. Ekonomi- och egendomsutskottet ställde sig bakom denna önskan. Utskottet uttalade sig även om vikten av att verksamhetsgranskningen.

Utskottet vill betona vikten av att räkenskapsrevisionen inte fick ske på bekostnad av den utökade kyrkliga revisionen. Båda revisionsuppdragen ska ges samma tyngd.

Kyrkomötet biföll kyrkostyrelsen skrivelse, dock utan förtydligande angående återkopplingen av verksamhetsgranskningens resultat.

Antalet revisorer samt ändringar kring revisorsersättare

I samband med de ändringar angående revisionen som trädde i kraft 2013 genomfördes även ändringar avseende revisorsersättare. Bestämmelsen om revisorsersättare kom att utgå helt. Detta följde av förändringen att i stället för att utse en enskild auktoriserad revisor blev det även möjligt att utse ett registrerat revisionsbolag. Därmed ansågs inte behov av ersättare vara nödvändigt och beslutet motiverades med att detta skulle minska risken för att kyrkoordningens bestämmelser om revisorer skulle vara kostnadsdrivande samt innebära en regelförenkling.

Samma beslut kom även att gälla övriga valda revisorer men med skillnaden att det är möjligt att med lokala beslut välja ersättare för dessa.

Kyrkostyrelsen tar i sin skrivelse KsSkr 2011:6 inte ställning till antalet övriga valda revisorer men i den utredning som ligger till grund för skrivelsen diskuteras möjligheten att i mindre enheter endast utse en övrig revisor. Detta ska dock tolkas i ljuset av att utredningen föreslog en delning av revisionsuppdraget där de övriga valda revisorerna i stället skulle utses till verksamhetsgranskare med skyldighet att avlämna en separat granskningsrapport. Kyrkostyrelsen valde att inte lägga fram detta förslag

utan betonade i stället vikten av den gemensamma granskningen vilket också kom att bli kyrkomötets beslut.

E 2021:8

Valbarhet för revisorer

Något krav på att revisorerna ska vara bosatta inom den granskade enhetens geografiska område finns inte. Detta gäller såväl den auktoriserade revisorn/revisionsbolaget som övriga revisorer. För övriga revisorer finns dock krav på uppnådd myndighetsålder samt krav på dop och medlemskap i Svenska kyrkan. Syftet är att man så långt som möjligt bör sträva efter att övriga revisorer har en relevant koppling till granskningsuppdraget.

Genom att det saknas krav på att revisorerna ska vara bosatta inom den enhet man ska granska, finns möjlighet för kyrkofullmäktige att utse övriga revisorer som även har uppdrag som revisorer i andra kyrkliga enheter.

Planerade projekt

Inom ramen för kyrkostyrelsens uppdrag till generalsekreteraren att löpande arbeta för förenklingar i kyrkoordningen kommer under våren 2022 ett projekt påbörjas om förtydliganden och förenklingar av kyrkoordningens bestämmelser om bland annat revision utifrån ett initiativ från kyrkostyrelsens redovisningsråd för Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:88.
--

Utskottet instämmer med motionären att det på vissa håll idag kan vara svårt att uppfylla kyrkoordningens krav på att det, utöver en auktoriserad revisor/revisionsbolag, även ska utses två övriga revisorer. En minskning av kravet till en enda person skulle dock leda till en ökad sårbarhet och i stället öka behoven av att utse revisorsersättare, något som idag inte är ett krav enligt kyrkoordningen. I takt med sammanläggning av församlingar till större församlingar/pastorat torde också möjligheterna att hitta lämpliga personer som är villiga att ta på sig uppdraget öka.

Utskottet vill även påtala möjligheten att dels hitta lämpliga uppdragstagare utanför församlingens/pastoratets geografiska område, dels möjligheten för revisorer från olika församlingar/pastorat att samverka kring granskningar.

Med hänvisning till detta föreslår utskottet att motionen avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats

E 2021:8

Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för motion 2021:88.

Suzanne Fredborg och Bengt Kjellgren

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2021:5y

Antalet revisorer

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2021:88

I motion 2021:88 föreslås att det bara ska krävas att kyrkofullmäktige väljer en revisor, men får välja två revisorer, utöver en auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

De principiella synpunkter på uppställningen av ett förslag till ändringar i kyrkoordningen och på beredningen av ett sådant förslag som kyrkorättsnämnden framför i yttrandet 2021:4y gäller även beträffande motion 2021:88.

I övrigt har kyrkorättsnämnden utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Digitalt sammanträde den 8 september 2021

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Mattias Benke, Stig Eriksson, Anna-Lena Järvstrand, Bengt Kjellgren, Manilla Nordanstig, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:9

Överlämnande av kyrkor – översyn av regelverk

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2021:30, 2021:45 och 2021:86.

I motion 2021:30 föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att när kyrkor eller liknande lokaler ska försäljas, ska församlingarnas beslutande organ i första hand vända sig till andra kristna församlingar.

I motion 2021:45 föreslås att kyrkomötet ska besluta att när kyrkostyrelsen utfärdar förslag till regelverk för överlämnande av kyrkor till trossamfundet Svenska kyrkan, ska det göras en generös bedömning av hur kyrkotillhöriga kan få kyrkliga handlingar utförda i överlämnade kyrkor.

Motion 2021:86 innehåller ett förslag som är utformat i två punkter. Punkt ett innebär att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att på nytt utreda frågan om församlingskyrkors övertalighet och att återkomma med ett praktiskt och rationellt genomförbart förslag som inte är administrativt och förvaltningsmässigt kostnadsdrivande. Punkt två innebär att kyrkostyrelsen ska återkomma med de förslag till ändringar i kyrkoordningen som är nödvändiga för att åstadkomma detta.

Utskottet har i sin bedömning av de förslag som framförs i de aktuella motionerna tagit hänsyn till att kyrkostyrelsen, på grund av frågornas komplexitet, har aviserat en förskjutning i projektets tidplan. Beträffande motionerna 2021:45 och 2021:86 föreslår utskottet att de ska anses vara besvarade med det som utskottet säger i sina överväganden.

Det är utskottets uppfattning att det som föreslås i motion 2021:30 innebär en reglering som inte är önskvärd och som dessutom kan visa sig vara svår att tillämpa i praktiken. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2021:30,
2. motion 2021:45 ska anses vara besvarad med vad utskottet anfört,
3. motion 2021:86 ska anses vara besvarad med vad utskottet anfört.

Motionernas förslag

Motion 2021:30 av Margaretha Herthelius, Försäljning av kyrkor och kapell

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att församlingarnas beslutande

organ, vid försäljning av kyrkor eller liknande lokaler, i första hand ska vända sig till andra kristna församlingar.

Motion 2021:45 av Leif Nordlander, Överlämnade kyrkor

Kyrkomötet beslutar att kyrkostyrelsen vid utfärdande av förslag till regelverk för överlämnande av kyrkor till Trossamfundet Svenska kyrkan gör en generös bedömning av hur kyrkotillhöriga kan få kyrkliga handlingar utförda i överlämnade kyrkor.

Motion 2021:86 av Suzanne Fredborg, Överlåtelse av församlingskyrka

Kyrkomötet beslutar

1. att uppdra till kyrkostyrelsen att på nytt utreda frågan om församlingskyrkors övertalighet och att återkomma med ett praktiskt och rationellt genomförbart förslag som inte är administrativt och förvaltningsmässigt kostnadsdrivande, samt
2. att återkomma med härför nödvändiga förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Bakgrund

Kyrkoordningen

I 40 kap. 7 § kyrkoordningen behandlas frågan om att ta kyrkobyggnader ur bruk.

En församling får besluta att ett kyrkorum inom församlingen ska tas ur bruk.

Om församlingen ingår i ett pastorat, ska beslutet dock fattas av pastoratet. Om församlingen inte godkänner att kyrkorummet tas ur bruk, får pastoratet besluta detta endast om det finns särskilda skäl. (SvKB 2012:14; 2016:1)

I 8 § finns bestämmelser om att samråd med stiftsstyrelsen ska ske innan kyrkorummet tas ur bruk och om att domkapitlet ska beredas tillfälle att yttra sig. Beslutet ska fastställas av stiftsstyrelsen.

I 10 § regleras villkoren för att en kyrkobyggnad ska kunna överlåtas till trossamfundet Svenska kyrkan.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet 2013

Vid 2013 års kyrkomöte behandlades en motion (2013:17) med förslag att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att vara erfarenhetsbank och rådgivare till församling/stift i frågor som rör avsakralisering och försäljning av kyrkor.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i sitt betänkande Hantering av att ta kyrkor ur bruk (EE 2013:5). Utskottet menade att den nationella nivån och stiftet ”redan ger råd och stöd i de aktuella frågorna samtidigt som den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem behandlar det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna”. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid 2016 års kyrkomöte behandlades kyrkostyrelsens skrivelse Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem (KsSkr 2016:6). Ekonomi- och egendomsutskottet tog upp skrivelsen i sitt betänkande (EE 2016:1) med samma namn som skrivelsen.

Till kyrkomötet hade också inlämnats en motion (2016:77) där det föreslogs att den av kyrkostyrelsen i skrivelsen föreslagna bestämmelsen om lokalförsörjningsplan skulle regleras ”att församlingen även ska avyttra den egendom den inte behöver för att bedriva församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission”.

För närmare detaljer hänvisas till utskottets betänkande, men något kan nämnas här. Utskottet tillstyrkte kyrkostyrelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande förtydligande av organisation, roller och ansvar. Likaså instämde utskottet i skrivelsens förslag om ändring i kyrkoordningen gällande gemensamma regler och fastighetssystem.

Beträffande motionen menade utskottet att det fanns hinder för kyrkomötet att fatta ett sådant beslut. Man hänvisade till 10 kap. kyrkoordningen om den nationella nivåns uppdrag, där det regleras att kyrkomötet inte får besluta om sådana enskilda frågor som det är en församlings eller stifts uppgift att besluta om. Utskottet menade därför att förslaget i motion 2016:77 avvek från denna ordning. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås.

Kyrkomötet beslutade dels att bifalla utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen, dels att bifalla utskottets förslag att avslå motionen.

Kyrkostyrelsens beredning av frågan om lokalförsörjningsplaner och överlåtelse av kyrkobyggnad

I skrivelsen 2021:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2022–2024, s. 17 nämner kyrkostyrelsen att det under 2023 kommer att genomföras en utvärdering av kyrkostyrelsens arbete med besluten från 2016 års kyrkomöte med anledning av *Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*. Den kommer att omfatta frågor om hur kyrkostyrelsen verkställt beslutet, församlingars och pastorats registrering av sitt fastighetsinnehav samt arbetet med lokalförsörjningsplaner. Vidare anför kyrkostyrelsen i skrivelsen:

Ett beslut handlar om att det på sikt ska bli möjligt för församlingar och pastorat att ansöka om överlåtelse av en kyrkobyggnad som inte används i församlingen till kyrkostyrelsen. Frågan har visat sig ha en högre grad av komplexitet än vad som kunde förutses under utredningens arbete eller i kyrkomötets behandling av ärendet. Mot denna bakgrund ser kyrkostyrelsen behov att belysa frågorna i ett bredare perspektiv. Tidsplanen för möjligheten att ansöka om överlåtelse av en kyrkobyggnad kommer att förskjutas. Kyrkostyrelsen avser att återkomma till kyrkomötet i ärendet nästa år.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:30.
2. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:45 ska anses vara besvarad med vad utskottet anfört.
3. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:86 ska anses vara besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet vill inledningsvis anknyta till det ovan citerade avsnittet i skrivelsen till årets kyrkomöte om verksamhet och ekonomi, rörande komplexiteten i det projekt om överlåtelse av kyrkobyggnad som pågår. Tidplanen har förskjutits framåt, eftersom nya och svårlösta frågeställningar har identifierats. Det är väsentligt att de frågor som bearbetas i projektet om överlåtelse av kyrkobyggnad får väl genomarbetade lösningar. Resultatet måste bestå av mer än en handlingsplan.

Utskottet tar hänsyn till detta i sin bedömning av de motioner som behandlas i detta betänkande. Beträffande förslagen i motionerna 2021:45 och 2021:86 vill utskottet avvakta den redovisning från kyrkostyrelsen som vid ett senare tillfälle kommer att ges. Därför blir utskottets förslag att motionerna, genom det som utskottet här anför, ska anses vara besvarade.

Beträffande förslaget i motion 2021:30 kommer utskottet till en annan slutsats. Visserligen skulle det kunna sägas att bedömningen av detta förslag också kunde anstå till dess att projektet är slutfört. Dock är det en skillnad mellan försäljning som denna motion avser och överlämnande inom ramen för trossamfundet som avses i de i föregående stycke nämnda motionerna. Dessutom är det utskottets uppfattning att det som föreslås i denna motion innebär en reglering som inte är önskvärd och som dessutom kan visa sig vara svår att tillämpa i praktiken. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att motionen avslås.

Digitalt sammanträde den 8 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, Mats Ludvigsson, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Björn Falkeblad och Bertil Olsson.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2021:10

Investeringspolicy för Svenska kyrkan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:35 som föreslår att kyrkostyrelsen ska se till att positiva ekonomiska resultat ska hanteras på ett visst sätt inom Svenska kyrkan.

Utskottet menar att kyrkomötet inte kan besluta om sådana frågor där församlingar, pastorat och stift har självbestämmanderätt samt att den nationella nivån har en modell för hur överskott ska uppnås och användas.

Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:35.

Motionens förslag

Motion 2021:35 av Petter Nilsson m.fl., Investeringspolicy

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att ett positivt resultat investeras diversifierat inom ramen för framtida kapitalinkomster och i kostnadsbesparingar. Fördelningen av investeringar på kapitalinkomster och kostnadsbesparingar ska prioriteras efter vad som är mer gynnsamt – ur ett hållbarhetsperspektiv – utifrån förutsättningarna vid varje given tidpunkt.

Bakgrund

I kyrkoordningens 51 kap. regleras den ekonomiska förvaltningen för den nationella nivån. I likhet med motsvarande kapitel för församlingar och pastorat (47 kap.) samt stift (49 kap.) finns krav på god ekonomisk hushållning i verksamheten. Krav finns även att det på alla i nivåer inom Svenska kyrkan ska finnas ett medelsförvaltningsreglemente. För samtliga nivåer gäller att kapitalet ska förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Kravet på medelsförvaltningsreglemente ska ses som en komplettering till kravet på god ekonomisk hushållning och har fokus på finansiella placeringar medan kravet på god ekonomisk hushållning har ett bredare anslag och avser summan av all förvaltning som sker på lokal nivå, på stiftsnivå respektive nationell nivå.

I lag (1998:1581) om Svenska kyrkan 6 § framgår att ”Kyrkomötet får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i”. Av detta följer att kyrkomötet inte kan ta beslut om hur den enskilda församlingen, pastoratet eller stiftet ska förfoga över sina positiva resultat. Däremot finns kyrkoordningens allmänna bestämmelser kring god ekonomisk hushållning, krav på medelsförvaltningsreglemente samt beslut om det egna kapitalets storlek, målkapital.

Därutöver har nationell nivå tillhandahållit verktyg och anvisningar för vad som bör ingå i ett medelsförvaltningsreglemente, vilken information som måste tas i beaktande vid beräkning av målkapital med mera, för att underlätta den enskilda enhetens möjlighet att följa kyrkoordningen.

Begreppet ”god ekonomisk hushållning” innebär att förvalta de resurser som man förfogar över på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Där ingår bland annat att följa kyrkoordningens regler kring affärsmässig upphandling, att vara kostnadsmedveten, att vårda befintliga resurser i form av exempelvis personal och fastigheter på ett sätt som ger kompetent och engagerad personal och ändamålsenliga lokaler. God ekonomisk hushållning innebär även att förvalta tillgångarna så att de inte minskar i värde. Som en konsekvens av detta krävs överskott över tid för att kompensera för inflation.

Genom kyrkoordningens krav på betryggande buffert och lokalt beslutade mål för det egna kapitalets storlek, målkapital, ges möjlighet att nyttja befintligt kapital för att göra investeringar som på sikt ska leda till kostnadsbesparingar även om detta under enstaka år kan medföra att positiva ekonomiska resultat inte kan uppnås.

Verksamhetens resultat respektive Årets resultat

De senaste fem åren kan konstateras att församlingar, pastorat och stift årligen gått med överskott. Verksamhetens resultat speglar resultatet före finansiella poster medan Årets resultat i huvudsak påverkas av de finansiella posterna. Spridningen mellan Verksamhetens resultat mellan de olika enheterna är dock stor. Under 2020 varierade den mellan ett underskott om -13 miljoner kronor till ett överskott om +68 miljoner kronor. För stiftet var variationen från -12 miljoner kronor till +13 miljoner kronor.

Även när det gäller Årets resultat är variationen stor. För församlingar och pastorat är spännvidden från -12 miljoner kronor till +71 miljoner kronor och för stiftet mellan +3 miljoner kronor och +16 miljoner kronor.

När det gäller nationell nivå resultat framgår att resultatet från kapitalförvaltningen de senaste åren varit nödvändig för att finansiera den löpande verksamheten.

Verksamhetens resultat respektive Årets resultat för Svenska kyrkans församlingar, pastorat, stift samt nationell nivå 2016–2020 (miljoner kronor)

Församlingar och pastorat	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhetens resultat	226	477	680	796	1 624
Finansnetto	318	369	253	528	444
Årets resultat	542	843	929	1 303	2 065
Stift					
Verksamhetens resultat	15	-31	-11	22	63
Finansnetto	23	32	36	77	34
Årets resultat	38	1	25	99	97
Nationell nivå					
Verksamhetens resultat	-118	-146	-171	-83	-177
Finansnetto	666	767	146	1590	410
Årets resultat	547	621	-26	1460	235

Under 2020 fanns 74 församlingar och pastorat med negativa resultat på resultatraden Verksamhetens resultat. För 40 av dessa enheter var även Årets resultat negativt.

Exempel på god ekonomisk hushållning

Ett exempel och en modell för god ekonomisk hushållning innebär att det ekonomiska resultatet hanteras i två spår. Utgångspunkten är att verksamhetens resultat är positivt, det vill säga att verksamheten kan finansieras med kyrkoavgift, begravningsavgift, ekonomisk utjämning, utdelning från prästlönetillgångar, gåvor och bidrag samt lokalt fastställda avgifter i verksamheten. Det överskott som uppstår här kan anses motsvara det behov av värdesäkring av tillgångar som kyrkoordningen förutsätter.

Avskrivningar påverkar inte kassaflödet utan redovisas som en kostnad. Effekten blir en ökning av likviditeten. Avkastningen från placeringar, kort- och långfristiga, tillsammans med årets avskrivningar kan sägas generera medel som behövs för investeringar. Tidigare tillämpades egenfinansiering av investeringar i mycket hög utsträckning inom Svenska kyrkan, men numera är större investeringar i högre grad hel- eller delfinansierade via externa lån.

Genom att löpande och konsekvent arbeta med kostnadseffektiviseringar, exempelvis genom att ha som ett finansiellt mål att kostnaderna ska minska med 2 procent per år, kan verksamheten gradvis anpassas till lägre intäkter utan att värdesäkringen av tillgångarna riskeras. Samtidigt anpassas investeringsutrymmet utifrån den likviditet som genereras via avskrivningar och avkastningen från kapitalet.

Genom att enstaka år tillåta större kostnadsposter i ett omställningsarbete för att på sikt bli mer kostnadseffektiv – men samtidigt hålla sig inom den ram som beslutet om det egna kapitalet storlek fastställt – kan ekonomisk hållbarhet uppnås samtidigt som aktiva åtgärder avseende miljö- och klimatpåverkan vidtas.

Nationell nivå modell för hantering av överskott

Nationell nivå arbetar aktivt med en motsvarande modell där kostnaderna i den löpande verksamheten ska minskas årligen, dels för att anpassa kostnaderna inför krympande intäkter, dels för att på sikt skapa ökade förutsättningar för särskilda satsningar i verksamhet eller investeringar som är till gagn för hela trossamfundet. Avkastningen används även i löpande verksamhet för ett aktivt omställningsarbete mot en mer hållbart inriktad verksamhet.

För kapitalförvaltningen finns en av kyrkostyrelsen fastställd finanspolicy: www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=2022066

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:35.

Utskottet har vid samtalen med kyrkostyrelsens arbetsutskott och tjänstemän vid kyrkokansliet fått en god genomlysning kring syfte, målsättningar och metoder för att skapa överskott som uppfyller målet om en ekonomi i balans och för att täcka det kapitalbehov som behövs för investeringar till gagn för hela Svenska kyrkan. I detta arbete ingår hållbarhetsperspektiven som en naturlig del.

För hantering av den nationella nivåns finansiella placeringar har finanspolicyn, med placeringsregler för etik och hållbarhet, nyligen uppdaterats.

Utskottet konstaterar därutöver att kyrkomötet inte har möjlighet att fatta beslut som hör till det som församlingar, pastorat och stift själva har att besluta om. Detta omfattar bland annat placeringsfrågor och hantering av ekonomiska överskott.

Utskottet föreslår med anledning av ovanstående att motionen avslås.

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Björn Falkeblad och Bertil Olsson.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2021:11

Kyrkoordningens upplåtelseregler

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:78. I motionen föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att i dialog med biskopsmötet och domkapitlet verka för att förhindra att "lokal intolerant praxis" motverkar det som fastslås i 41 kap. kyrkoordningen.

Utskottets bedömning är att den fråga som tas upp i motion 2021:78 inte bör beslutas av kyrkomötet. Det rör sig om tillämpningar av kyrkoordningens bestämmelser som av såväl principiella som praktiska skäl måste ske lokalt. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:78.

Motionens förslag

Motion 2021:78 av Fredrik Sidenvall, Kyrkoordningens upplåtelseregler

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i dialog med biskopsmötet och domkapitlet motverka att vad kyrkoordningen fastslår i 41 kap. inte motverkas av lokal intolerant praxis.

Bakgrund

Kyrkoordningen

Som det framgår av motionen finns det i kyrkoordningens 41 kap. bestämmelser om upplåtelse av kyrka.

I 1 § sägs att ärkebiskopen, stiftets biskop och en sådan biskop som fullgör uppgifter för stiftets biskop får använda kyrkorna i stiftet för gudstjänster och biskopliga ämbetshandlingar.

I 2 § regleras att präster som tjänstgör i en församling får använda församlingens kyrkor för församlingens gudstjänster och för kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör församlingen.

Det finns dock anledning att, så som också görs i motionen, här fokusera på 3 §. I den bestämmelsen sägs följande.

En kyrka får upplåtas för andra ändamål än de som avses i 1 eller 2 § bara om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. Den får inte upplåtas för något ändamål som kränker kyrkorummets helgd. En upplåtelse får inte heller

ske på så sätt att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller verksamhet i övrigt.

Upplåtelse av församlingskyrka för kyrkliga handlingar i andra fall än de som avses i 2 § får vägras bara om upplåtelsen skulle strida mot bestämmelserna i första stycket. (SvKB 2016:1)

I 4 § sägs att frågor om upplåtelse av kyrka i andra fall än sådana som avses i 1 och 2 §§ ska prövas av församlingens kyrkoråd. Om en församling ingår i ett pastorat är det, enligt 3 a §, församlingsrådet som ska göra prövningen.

Av 6 § framgår att kyrkorådet får uppdra åt kyrkoherden eller åt en särskild avdelning bestående av kyrkoherden och andra ledamöter eller ersättare att på rådets vägnar besluta i ärenden om upplåtelse av kyrka. I 9 § regleras vem som har rätt att överklaga kyrkorådets beslut.

I *Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2018: med kommentarer och angränsande lagstiftning* ges i inledningen till 41 kap. följande kommentar.

Bestämmelserna om upplåtelse av kyrka övertogs i huvudsak oförändrade när beslutet om kyrkoordningen fattades av 1999 års kyrkomöte. Vissa mindre ändringar gjordes då och därefter har det också skett anpassningar till de strukturförändringar på lokal nivå som beslutades av 2012 års kyrkomöte. När det i bestämmelserna talas om upplåtelse av kyrka avses invigda kyrkorum. Genom invigningen avskiljs ett kyrkorum för sitt särskilda ändamål. Se om detta inledningstexterna till 27 kap. och till tionde avdelningen. Det är invigningen, ändamålet och bruket av kyrkorummet som medför att det finns särskilda bestämmelser om upplåtelse.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Den fråga som motionen tar upp har tidigare behandlats vid två kyrkomöten, 1999 och 2000.

Kyrkomötet 1999

Med anledning av skrivelsen (CsSkr 1999:3) om kyrkoordning för Svenska kyrkan behandlade andra kyrkolagsutskottet i sitt betänkande *Kyrkoordning för Svenska kyrkan* (2KL 1999:1) en motion (1999:156) där det i yrkande 2 föreslogs att bestämmelsen i 41 kap. 4–9 §§ kyrkoordningen om vem som beslutar att upplåta en kyrka skulle utformas så att det skulle framgå att ”beslutet om upplåtelse skall fattas av kyrkoherden efter samråd med kyrkorådet”.

Utskottet delade inte denna uppfattning, utan framhöll följande.

Andra kyrkolagsutskottet ser inga skäl för att ändra gällande föreskrifter om hur en kyrka upplåts. I motionen sägs att prövningen vid ett upplåtelsebeslut måste ske ur ett pastoralt läroperspektiv och att beslut om upplåtelse därför bör fattas av kyrkoherden. De föreslagna bestämmelserna innebär att kyrkoherden eller annan präst alltid är delaktig i ett upplåtelsebeslut. Därmed får det förutsättas att de olika synpunkter som måste finnas som underlag för ett beslut alltid finns med. Utskottet menar att det inte finns anledning att i detta sammanhang ge ett särskilt uppdrag åt Centralstyrelsen. Motion 1999:156 yrkandena 2 och 3 bör därmed avslås.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Frågan om upplåtelse av kyrka återkom vid kyrkomötet år 2000. I sitt betänkande Upplåtelse av kyrka (EE 2000:3) behandlade ekonomi- och egendomsutskottet en motion (2000:9) med förslaget att kyrkomötet skulle besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att låta utarbeta nya ”Råd och rekommendationer vid upplåtelse av kyrka”. Bland de frågor som motionärerna ville ha belysta fanns var gränsen går mellan ”ekumenisk gästfrihet” och upplevelsen av kyrkorummet som ett ”allmänreligiöst rum” vid upplåtelse för gudstjänst i annan kyrkas ordning. Motionärerna reste också frågan om för vilka samfund och i vilka sammanhang som upplåtelse, att ”låna ut” kyrkan, skulle kunna vara lämpliga.

I sina överväganden refererade utskottet till läronämndens yttrande (Ln 2000:8y). Läronämnden sade i detta yttrande att när det gällde upplåtande av kyrka erfordrades, utöver det som framgick av bestämmelserna i kyrkoordningen, råd av pastoral natur för mötet med enskilda människor som önskade ett upplåtande, till exempel för en begravning. Vidare sade läronämnden att rekommendationer av ekumenisk karaktär skulle kunna komma att behövas.

Utskottet sade sig notera att arbetet med framtagandet av pastorala råd redan hade inletts inom biskopsmötet och att motionärernas önskemål därmed i praktiken skulle komma att uppfyllas. Mot bakgrund av detta föreslog utskottet avslag på motionen.

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag.

Biskopsbrevet 2001

De frågor som motionen avser behandlas av biskopsmötet i biskopsbrevet *Det heliga rummet – om upplåtelse av kyrka* (2001). Här tas frågan om regler för upplåtelse av kyrka upp, dels till annan kyrka eller samfund, dels för icke-kyrkliga ändamål.

Beträffande upplåtelse för gudstjänster och kyrkliga handlingar i andra samfund sägs följande (s. 17).

Det ligger i sakens egen natur att sådana gudstjänster inte kan anses kränka kyrkorummets helgd. Däremot kommer frågorna om upplåtelse och principerna för detta att ge uttryck för hur den lokala församlingen ser på andra kristna kyrkor och den relation som Svenska kyrkan står i förhållande till dem. Det ekumeniska perspektivet är väsentligt och bör präglade frågorna om upplåtelse.

I brevet framhålls vidare att frågan om tillgång till ett eget lämpligt gudstjänstrum bör ha väsentlig betydelse vid den bedömning som ska göras inför ett beslut om upplåtelse, men att det också kan finnas ett behov av att ”överväga var gränsen går mellan ett samfund och en sekt”. Det sägs att ledning ”då kan tagas av vilka kyrkor som är medlemmar och observatörer inom Sveriges kristna råd och vilka som står utanför”. Normalt bör, sägs det, inte upplåtelse till sekter göras.

Fortsättningsvis ges biskopsmötets syn på hur man pastoralt kan behandla frågorna om upplåtelse i skilda situationer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:78.

Utskottets bedömning tar sin utgångspunkt i det som sägs i 10 kap. 1 §, andra stycket i kyrkoordningen, nämligen att kyrkomötet inte får besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

Förslaget i motionen gäller inte en ändring av de bestämmelser som finns i 41 kap. i kyrkoordningen. Snarare är det fråga om det slag av tillämpning av dessa bestämmelser som av såväl principiella som praktiska skäl måste ske lokalt. Av detta följer då också att förslaget i motionen inte avser en fråga som det är kyrkomötets uppgift att besluta om.

Därmed avstår också utskottet från att i dessa överväganden göra någon närmare analys av hur den fråga som förslaget i motionen avser kan och bör handläggas lokalt.

Mot bakgrund av det ovan sagda föreslår utskottet att motion 2021:78 ska avslås.

Digitalt sammanträde den 8 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Björn Falkeblad och Bertil Olsson.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2021:12

Reglerna för kyrkunderhållsbidrag

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas med förenklad motionsbehandling motion 2021:38 om reglerna för kyrkunderhållsbidrag. Utskottet finner att inget tillkommit som förändrar ställningstagandet från kyrkomötet 2018 och föreslår därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:38.

Motionens förslag

Motion 2021:38 av Leif Nordlander, Reglerna för kyrkunderhållsbidrag

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkunderhållsbidrag kan få användas till utveckling av kyrkorum så att de blir mer ändamålsenliga för nutida verksamhet.

Bakgrund

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2021:38, Reglerna för kyrkunderhållsbidrag, i ekonomiutskottets betänkande 2018:4, Bidrag till kyrkobyggnader, med motion 2018:51. Kyrkomötet avslög motionen.

Förenklad motionsbehandling har avseende motion 2021:38 beslutats i enlighet med 4 kap. 19 a § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2021:38

Ekonomiutskottet finner att inget nytt har tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2018. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Veine Backenius, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojdkow, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Bengt Bivall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Björn Falkeblad, Bertil Olsson och Terence Honglo.

Biskoparna Åke Bonnier och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.